

II

(Akty przyjęte na mocy Traktatów WE/Euratom, których publikacja nie jest obowiązkowa)

DECYZJE

KOMISJA

DECYZJA KOMISJI

z dnia 5 lipca 2005 r.

w sprawie programu pomocy przewidzianego przez Włochy na rzecz sektora hodowli zwierząt i sektora uprawy drzew oliwnych na podstawie art. 4 i 5 ustawy nr 290/99, art. 15 ust. 16 ustawy nr 67/88 i ustawy nr 252/91

(notyfikowana jako dokument nr C(2004) 4769)

(Jedynie tekst w języku włoskim jest autentyczny)

(2007/655/WE)

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 88 ust. 2 akapit pierwszy,

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag zgodnie z przywołanymi artykułami ⁽¹⁾ i po uwzględnieniu przekazanych uwag,

a także mając na uwadze, co następuje:

I. POSTĘPOWANIE

- (1) Pismem z dnia 6 sierpnia 1998 r., zarejestrowanym w dniu 12 sierpnia 1998 r., Stałe Przedstawicielstwo Włoch przy Unii Europejskiej poinformowało Komisję, zgodnie z art. 88 ust. 3 Traktatu WE, o projekcie ustawy o przedłużeniu terminów w sektorze rolniczym. Ustawa ta została zarejestrowana jako pomoc nr N 490/1998.
- (2) Pismem z dnia 30 listopada 1998 r., zarejestrowanym w dniu 4 grudnia 1998 r., władze włoskie odpowiedziały na wniosek Komisji z dnia 1 października 1998 r. dotyczący udzielenia informacji
- (3) Pismem z dnia 13 września 1999 r. Komisja zwróciła się do władz włoskich o przekazanie jej informacji, o które wnioskuje pismem z dnia 28 stycznia 1999 r., a których do tej pory nie otrzymała. W tym samym piśmie Komisja wezwała władze włoskie, by potwierdziły informacje prasowe, według których projekt ustawy został przekształcony przez Parlament w ustawę nr 290 z dnia 17 sierpnia

1999 r., opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Republiki Włoskiej nr 195 z dnia 20 sierpnia 1999 r.

- (4) Pismem z dnia 25 października 1999 r., zarejestrowanym w dniu 5 listopada 1999 r., władze włoskie potwierdziły, że projekt ustawy został przekształcony w ustawę nr 290/99. Pismo to zawierało w załączniku treść przyjętej ustawy oraz część informacji, o które Komisja wnioskuje pismem z dnia 28 stycznia 1999 r.
- (5) Na podstawie ww. informacji program pomocy został wpisany do rejestru pomocy niezgłoszonych pod numerem NN 155/99.
- (6) Pismem z dnia 24 lutego 2000 r. ⁽²⁾ Komisja poinformowała Włochy o swojej decyzji o wszczęciu postępowania w myśl art. 88 ust. 2 Traktatu WE wobec art. 4 i 5 ustawy nr 290/99, art. 15 ust. 16 ustawy nr 67/88 z dnia 1 marca 1988 r. (Ustawa finansowa *Legge finanziaria* z 1988 r.) oraz ustawy nr 252/91 z dnia 8 sierpnia 1991 r. Ponadto w tym samym piśmie Komisja poinformowała Włochy, że nie ma zastrzeżeń co do innych artykułów (art. 1, 2, 3, 6, 7 i 8) ustawy nr 290/99, ponieważ nie ustanawiają one pomocy w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE.
- (7) W tym samym piśmie Komisja nakazała Włochom dostarczyć – w myśl art. 10 ust. 2 i 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ⁽³⁾ – w ciągu miesiąca od otrzymania tego pisma wszelkie dokumenty, informacje

⁽¹⁾ Dz.U. C 148 z 27.5.2000, str. 2.

⁽²⁾ SG(2000) D/101808.

⁽³⁾ Dz.U. L 83 z 27.3.1999, str. 1.

- i elementy konieczne do oceny zgodności przedmiotowych pomocy.
- (8) Decyzja Komisji o wszczęciu ww. postępowania została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* ⁽⁴⁾. Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia swoich uwag.
- (9) Pismem z dnia 23 marca 2000 r. władze włoskie zwróciły się z prośbą o przedłużenie o 30 dni ustanowionego przez Komisję terminu przedstawienia informacji wymaganych w związku ze wszczęciem postępowania.
- (10) Pismem z dnia 18 maja 2000 r. władze włoskie przedstawiły Komisji swoje uwagi odnośnie do wszczętego postępowania.
- (11) Pismem z dnia 13 października 2000 r. władze włoskie przekazały informacje, których zażądała Komisja pismem z dnia 17 lipca 2000 r.
- (12) Pismem z dnia 31 stycznia 2001 r. władze włoskie zwróciły się z prośbą o przedłużenie ustanowionego przez Komisję terminu przedstawienia informacji wymaganych pismem z dnia 13 grudnia 2000 r.
- (13) Pismem z dnia 12 lipca 2001 r. władze włoskie przekazały wymagane informacje.
- (14) Komisja otrzymała ponadto uwagi zainteresowanych stron w piśmie z dnia 30 czerwca 2000 r. Uwagi te Komisja przekazała Włochom, aby umożliwić im wyrażenie swojej opinii. Ze strony władz włoskich nie wpłynęły żadne komentarze odnośnie do tego pisma.
- (15) Dnia 12 marca 2002 r., zważywszy na odmienny charakter i brak związku między środkami pomocy przewidzianymi w art. 4 ustawy nr 290/99, z jednej strony, a środkami pomocy przewidzianymi w art. 5 tej samej ustawy oraz w art. 15 ust. 16 ustawy nr 67/88 oraz ustawy nr 252/91, z drugiej strony, Komisja postanowiła potraktować je oddzielnie i utworzyć dwa odrębne akta, tj. C/7A/2000 i C/7B/2000, dotyczące odpowiednio art. 4 ustawy nr 290/99 oraz art. 5 ustawy nr 290/99, art. 15 ust. 16 ustawy nr 67/88 oraz ustawy nr 252/91.
- (16) Pismem z dnia 5 kwietnia 2002 r. ⁽⁵⁾ Komisja poinformowała Włochy o przyjęciu ostatecznej decyzji negatywnej w odniesieniu do środków pomocy przewidzianych w art. 4 ustawy nr 290/99. Ponadto tym samym pismem Komisja poinformowała Włochy, że przedmiotowa decyzja nie dotyczy ani nie powoduje skutków dla operacji kredytów rolniczych, na prowadzenie działalności i na poprawę sytuacji przedsiębiorstwa, których termin upływał dnia 31 marca 1998 r. i dla których przewidziano przedłużenie terminu w myśl art. 4 ustawy nr 290/99. Analogicznie przedmiotowa decyzja nie dotyczy art. 5 ustawy nr 290/99 ani art. 15 ust. 16 ustawy nr 67/88 i ustawy nr 252/91, tzn. podstawy prawnej do przyznawania środków pomocy, o których mowa w art. 5 ustawy nr 290/99, które są badane w ramach pomocy państwa nr C/7B/2000.
- (17) Dodatkowe informacje zostały przekazane przez władze włoskie pismem z dnia 27 lutego 2003 r., zarejestrowanym w dniu 28 lutego 2003 r., zawierającym informacje, których Komisja zażądała pismem z dnia 8 maja 2002 r.
- (18) Po spotkaniu urzędników Komisji z władzami włoskimi, które odbyło się dnia 24 marca 2004 r., oraz w wyniku licznych nieformalnych rozmów na ten temat władze włoskie zwróciły się z prośbą, pismem z dnia 20 maja 2004 r., zarejestrowanym w dniu 14 czerwca 2004 r., o przesunięcie terminu dostarczenia kolejnych informacji potrzebnych do analizy akt dotyczących pomocy.
- (19) Pismem z dnia 29 października 2004 r., zarejestrowanym w dniu 3 listopada 2004 r., władze włoskie przekazały dodatkowe informacje. W tym samym piśmie podano, że władze włoskie ewentualnie zwrócą się z prośbą o zachowanie poufności co do danych finansowych, przeprowadzonych działań oraz sprawozdań zainteresowanych przedsiębiorstw.
- (20) Pismem z dnia 24 listopada 2004 r., zarejestrowanym w dniu 3 grudnia 2004 r., władze włoskie przekazały dodatkowe informacje. Władze włoskie uściśliły również, że do tego momentu nie został przedstawiony żaden wniosek o zachowanie poufności danych.
- (21) Dodatkowe informacje zostały przekazane pismem z dnia 4 kwietnia 2005 r., zarejestrowanym w dniu 7 kwietnia 2005 r.

II. OPIS ŚRODKA POMOCY

II.1. Zakres stosowania niniejszej decyzji

- (22) Ustawa nr 290/99 przewiduje przedłużenie terminów dla różnych operacji w sektorze rolniczym. Ustawa ta dzieli się na osiem artykułów. W swojej decyzji z dnia 24 lutego 2000 r. Komisja postanowiła nie wnosić zastrzeżeń do art. 1, 2, 3, 6, 7 i 8 ustawy, ponieważ nie ustanawiają one pomocy w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE. Decyzja o wszczęciu postępowania, o którym mowa w art. 88 ust. 2, dotyczyła natomiast art. 4 i 5 tej ustawy, a także art. 15 ust. 16 ustawy nr 67/88 i ustawy nr 252/91, która stanowiła podstawę prawną udzielania środków pomocy, o których mowa w art. 5 ustawy nr 290/99.
- (23) Ostateczna decyzja negatywna odnośnie do art. 4 ustawy nr 290/99 została przyjęta przez Komisję w dniu 5 kwietnia 2002 r. Niniejsza decyzja dotyczy art. 15 ust. 16 ustawy nr 67/88, ustawy nr 252/91, art. 4 (tylko odnośnie do operacji kredytów rolniczych, na prowadzenie działalności i na poprawę sytuacji przedsiębiorstwa, których termin upływał dnia 31 marca 1998 r.) oraz art. 5 ustawy nr 290/99.

II.2. Kontekst

- (24) Z przekazanych informacji wynika, że pod koniec lat osiemdziesiątych sektor hodowli zwierząt we Włoszech ucierpiał z powodu nadmiernego rozdrobnienia produkcji, co doprowadziło do tego, że struktury stały się przestarzałe i niedostosowane do wytwarzania produktów wysokiej jakości. W celu zmodernizowania całego systemu ustawa

⁽⁴⁾ Dz.U. C 148 z 27.5.2000, str. 2.

⁽⁵⁾ Decyzja Komisji SG (2002) D/229239 z dnia 5 kwietnia 2002 r.

nr 87/90, zmieniona później ustawą nr 252/91, przewidywała środki pomocy na rzecz projektów zintegrowanych, tzn. projektów, które łączyły kilka przedsiębiorstw na zasadzie zrzeszenia. Projekty włączane były do programu zatwierdzonego przez CIPE (Comitato interministeriale per la programmazione economica – Międzyministerialny Komitet na rzecz Planowania Gospodarki), opartego na założeniu, że miały być finansowane tylko projekty realizowane przez przedsiębiorstwa powiązane ze sobą, będące w stanie zagwarantować pełną realizację projektu. Oznaczało to również, że każde uczestniczące przedsiębiorstwo było odpowiedzialne za pełną realizację projektu i gwarantowało (na mocy odpowiedniej klauzuli) solidarne zaangażowanie wszystkich zrzeszonych spółek. Ponadto od wszystkich przedsiębiorstw wymagany był znaczny wkład finansowy w projekty poprzez nową kapitalizację, a w przypadku spółdzielni również w formie pożyczki dziesięcioletniej. Wymagane przez państwo gwarancje (gwarancja pełnej realizacji projektu i kapitalizacji przedsiębiorstw), warunkujące udzielenie pomocy, stanowiły znaczne ograniczenie finansowe dla zainteresowanych przedsiębiorstw.

- (25) Ponieważ środki przeznaczone na realizację zintegrowanych projektów nie były wystarczające do pokrycia całkowitego zapotrzebowania finansowego sektora, wykorzystano dodatkowe środki przewidziane ustawą nr 67/88 na finansowanie tych samych projektów zintegrowanych. Przedmiotowych działań dokonano w ramach globalnego programu racjonalizacji i restrukturyzacji sektora produkcji wołowy, który we Włoszech, w odróżnieniu od innych krajów europejskich, zaczął być realizowany dopiero na początku lat dziewięćdziesiątych. Inne państwa Unii Europejskiej, jak na przykład Francja, uruchomiły programy racjonalizacji i restrukturyzacji ubojni pod koniec lat siedemdziesiątych⁽⁶⁾. Duża liczba działających we Włoszech ubojni i ich nieodpowiednie rozmieszczenie na terenie kraju wymagały głębokiej reorganizacji sektora, która według władz włoskich mogła być zrealizowana jedynie przy znacznym wsparciu publicznym i w oparciu o program modernizacji całego sektora. Aby móc przetrwać, przedsiębiorstwa włoskie musiały przyspieszyć proces modernizowania technologii i restrukturyzacji organizacji według dwóch wytycznych:

- a) racjonalizacja systemów reprodukcji poprzez wprowadzenie ulepszonych metod technologicznych ukierunkowanych na otrzymywanie produkcji ustandaryzowanej po konkurencyjnych kosztach;
- b) zróżnicowanie wyrobów o wysokim poziomie jakości oraz racjonalizacja produkcji wyrobów o stałej i jednolitej jakości.

Wdrażanie ustawy nr 67/88 zostało powierzone zespołowi ekspertów, których zadaniem było opracowanie programu pilnych działań, ustalenie kierunków strategii oraz kwalifikowanie prezentowanych projektów do finansowania.

Zważywszy na poważny kryzys w sektorze produkcji wołowy, działania przewidziane programem

ukierunkowane były głównie na ten sektor oraz, w mniejszym stopniu, na sektor wieprzowiny i baraniny.

II.3. Środki pomocy

Ustawa nr 67/88 z dnia 11 marca 1988 r.

- (26) Ustawa nr 67/88, która przewiduje korzyści kredytowe, o których mowa w art. 5 ustawy nr 290/99, ustanawia przepisy dotyczące sporządzania rocznego i wieloletniego bilansu państwa i jest ustawą finansową Włoch na rok 1988. Artykuł 15 ust. 16 ustawy przewiduje, że spółdzielnie rolnicze i ich konsorcja mogą zaciągać pożyczki do maksymalnej wysokości 700 mld ITL na budowę, restrukturyzację i rozwój ubojni (?). Ustawa przewiduje ponadto, że w granicach 100 mld ITL w roku 1988 i 50 mld ITL w roku 1989 ww. pożyczki mogą być przeznaczone na operacje konsolidacji pasywów w postaci ww. budynków i urzędzeń. W odniesieniu do tych pożyczek dozwolona jest dopłata do odsetek w maksymalnej wysokości 10 punktów procentowych. Przepisy przedmiotowego ustępu mają zastosowanie również do finansowania projektów dotyczących konsolidacji i rozwoju hodowli mlecznych i mięsnych prowadzonych przez spółdzielnie rolnicze i ich konsorcja. Ustawa ta nigdy nie została zgłoszona Komisji w myśl art. 88 ust. 3 Traktatu.

Artykuł 5 ustawy nr 290/99

- (27) Artykuł 5 zgłoszonej ustawy określa przypadki, w których korzyści kredytowe związane z pożyczkami zaciągniętymi w myśl art. 15 ust. 16 ustawy nr 67/88 w dalszym ciągu przysługują również wówczas, gdy początkowo ustalone warunki nie zostały spełnione. W szczególności art. 5 ust. 2 uściśla, że korzyści kredytowe związane z pożyczkami zaciągniętymi w myśl ww. art. 15 ust. 16 na wspólne działania rozwojowe i konsolidację pasywów w dalszym ciągu przysługują również w przypadku częściowej realizacji zintegrowanego projektu zatwierdzonego w myśl art. 1 ustawy nr 87/90, w brzmieniu takim, jakie otrzymał w zastępującym go art. 1 ustawy nr 252/91, pod warunkiem że realizacja zintegrowanego projektu przez dany podmiot będący beneficjentem pożyczki została pomyślnie zakończona. Artykuł 5 ust. 3 stanowi, że korzyści kredytowe związane z pożyczkami zaciągniętymi tylko na konsolidację pasywów w dalszym ciągu przysługują również w przypadku częściowego lub całkowitego niewykonania zintegrowanego projektu, pod warunkiem że podmiot będący beneficjentem pożyczki przedstawi swój własny projekt inwestycji, której realizacja będzie finansowana z udzielonej pożyczki. Ustęp 4 przewiduje również, że przedsiębiorstwa zrzeszone w celu realizacji zintegrowanego projektu rozwoju o znaczeniu ogólnokrajowym w sektorze hodowli zwierząt, już zakwalifikowane do finansowania w myśl art. 1 ustawy nr 87/90, w brzmieniu takim, jakie otrzymał w zastępującym go art. 1 ustawy nr 252/91, zachowują uprawnienia i przeznaczenie finansowania objętego ulgami również w przypadku, gdy projekt zintegrowany nie zostanie zrealizowany, ale pod warunkiem zakończenia realizacji swojej części projektu.

⁽⁶⁾ W okresie 1970–1990 Francji udało się zmniejszyć liczbę ubojni z 1738 do 357. We Włoszech na początku lat dziewięćdziesiątych działało jeszcze 8 500 ubojni, we Francji natomiast – jak już wspomniano – 357, w Niemczech 270, zaś w Niderlandach – 30.

⁽⁷⁾ Na kwotę 700 mld ITL składa się 400 mld ITL w roku 1988 i 300 mld ITL w roku 1989.

Artykuł 4 ustawy nr 290/99

(28) Artykuł 4 przewiduje środki przeznaczone na ulgi dla operacji kredytu rolniczego. W szczególności odracza on do maksymalnie 12 miesięcy raty za operacje kredytów rolniczych, na prowadzenie działalności i na poprawę sytuacji przedsiębiorstwa, których termin upływał dnia 31 marca 1998 r. Beneficjentami są przedsiębiorstwa rolnicze, których przeważająca część działalności to uprawa drzew oliwnych, zlokalizowane w regionach Apulia, Kalabria i Sycylia, prowadzone przez indywidualnych plantatorów oraz przedsiębiorców, których główna część działalności to działalność rolna, a także spółdzielnie dzierżawiące uprawy drzew oliwnych, poszkodowane w wyniku poważnego kryzysu sektora produkcji oliwek i oliwy z oliwek. Takie same działania, dokonywane według tych samych procedur i w ten sam sposób, stosowane są również na rzecz przedsiębiorstw rolniczych i spółdzielni dzierżawiących uprawy drzew oliwnych z innych regionów, gdzie istnieją obszary przeznaczone pod uprawę drzew oliwnych i w których miał miejsce poważny kryzys rynku oliwy i oliwek. Wyżej wymieniony artykuł uznaje, że przedsiębiorstwami rolniczymi, których przeważająca część działalności to uprawa drzew oliwnych, są te przedsiębiorstwa i spółdzielnie, dzierżawiące uprawy drzew oliwnych, których co najmniej 50 % sprzedawalnej produkcji brutto pochodzi z upraw drzew oliwnych.

(29) Dnia 3 kwietnia 2002 r.⁽⁸⁾ Komisja przyjęła ostateczną decyzję negatywną odnośnie do pomocy przewidzianych w art. 4 ustawy nr 290/99. Decyzja ta, jak jasno wynika z jej treści, nie dotyczyła ani nie powodowała skutków dla operacji kredytów rolniczych, na prowadzenie działalności i na poprawę sytuacji przedsiębiorstwa, których termin upływał dnia 31 marca 1998 r., w odniesieniu do których art. 4 ustawy nr 290/99 przewidywał przedłużenie terminu. Operacje muszą więc zostać ponownie ocenione.

Ustawa nr 252/91 z dnia 8 sierpnia 1991 r.

(30) Inna ustawa cytowana w art. 5 jako podstawa prawna przyznawania różnych form pomocy to ustawa nr 252/91, która zmienia ustawę nr 87/90 dotyczącą pilnych działań na rzecz hodowli zwierząt. Ustawa ta uzupełnia różne środki nadzwyczajne dla sektora hodowli zwierząt, prowadzone w formie zintegrowanych projektów o zasięgu ogólnokrajowym, umożliwiając odpowiednie wypłaty. Ponadto ustawa wspiera tworzenie spółek akcyjnych, w których kapitał zakładowy w co najmniej 51 % należy do Ministerstwa Polityki Rolnej i Leśnej, a które spełniałyby poniższe zadania:

- a) udzielanie poręczeń na operacje kredytowania;
- b) dokonywanie operacji zabezpieczania operacji kredytów inwestycyjnych;
- c) przyznawanie środków na działania związane z restrukturyzacją i likwidacją przedsiębiorstw;
- d) nabywanie udziałów w spółkach utworzonych w celu realizacji projektów specjalnych.

II.4. Beneficjenci

(31) Rolnicy z sektora hodowli zwierząt, zajmujący się wytwarzaniem produktów mięsnych, ich przetwarzaniem i obrotem nimi.

II.5. Dotacja finansowa

(32) Łączna zaktualizowana dotacja finansowa przeznaczona na realizację projektów zintegrowanych wynosi:

Ustawa nr 252/91: 97 015 515 581 ITL (około 50 mln EUR),

Ustawa nr 67/88 (pożyczki na rozwój): 6 349 660 726 ITL (około 3,280 mln EUR),

Ustawa nr 67/88 (pożyczki na konsolidację): 1 968 222 804 ITL (około 1,016 mln EUR).

III. UZASADNIENIE DECYZJI O WSZCZĘCIU POSTĘPOWANIA

(33) Artykuł 5 ustawy nr 290/99 ustanawia warunki, na których korzyści kredytowe związane z pożyczkami zaciągniętymi w ramach specjalnych aktów prawnych w dalszym ciągu przysługują również wówczas, gdy początkowo ustalone warunki nie są spełnione. W momencie, gdy Komisja podjęła decyzję o wszczęciu postępowania przewidzianego w art. 88 ust. 2 Traktatu WE, nie były dostępne informacje dotyczące ustaw przywołanych w art. 5, które są ściśle związane z oceną ww. artykułu. Władze włoskie przekazały Komisji teksty obydwu ustaw (ustawa nr 252/91 i ustawa nr 67/88) dopiero na jej wyraźne wezwanie. W każdym razie do momentu, kiedy Komisja przyjęła decyzję o wszczęciu postępowania przewidzianego w art. 88 ust. 2 Traktatu WE, władze włoskie nie dostarczyły dodatkowych informacji ani dodatkowych danych dotyczących przedmiotowych ustaw lub środków pomocy w nich zawartych. Komisja nie była więc w stanie ustalić, czy art. 5 ustawy nr 290/99 odnosił się do pomocy w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE, ponieważ władze włoskie nie dostarczyły precyzyjnych informacji na ten temat. W każdym razie, ponieważ środek pomocy umożliwiał określonym przedsiębiorstwom rolniczym korzystanie w dalszym ciągu ze specjalnych pomocy, również w przypadku gdy nie były one w stanie spełnić wszystkich zobowiązań ustalonych początkowo celem zakwalifikowania do skorzystania z tych pomocy, wydało się, że środek sprzyja tym przedsiębiorstwom względem innych, które w tej samej sytuacji wykazały, że są w stanie spełnić wszystkie początkowo przyjęte zobowiązania. Dlatego też środek ustanowiony art. 5 powodował co najmniej przypuszczenia o istnieniu pomocy, co wobec braku informacji ze strony władz włoskich mogło być wyjaśnione wyłącznie poprzez wszczęcie postępowania, o którym mowa w art. 88 ust. 2 Traktatu WE.

(34) Ponadto art. 5 ustawy nr 290/99 nie mógł być oceniony w wyabstrahowaniu od aktów prawnych, stanowiących podstawę prawną przyznawania specjalnych korzyści (korzyści kredytowe i dofinansowania), do których ten artykuł się odnosi, tj. art. 15 ust. 16 ustawy nr 67/88 oraz ustawy nr 252/91. Władze włoskie przekazały treść tych aktów Komisji dopiero na jej wyraźne żądanie. Obydwa te akty prawne w sposób oczywisty ustanawiają pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE. W szczególności art. 15 ust. 16 ustawy nr 67/88 przewiduje przyznanie kredytów na preferencyjnych warunkach spółdzielniom rolniczym i konsorcjom, którym może zostać przyznana dopłata do odsetek do maksymalnej wysokości 10 %. Ulga ta zwalnia więc przedsiębiorstwa rolnicze, będące beneficjentami pomocy, ze zobowiązań w postaci zapłaty odsetek w pełnej wysokości według stawek obowiązujących na rynku w momencie przyznawania pożyczki, które, z drugiej strony, muszą być płacone przez jakiegokolwiek przedsiębiorstwo rolnicze, które nie jest

⁽⁸⁾ Pismo SG (2002) D/229239.

beneficjentem tej pomocy. Przedmiotowa ulga równałaby się w tym przypadku różnicy między rynkowym oprocentowaniem⁽⁹⁾, obowiązującym w momencie przyznawania pożyczki, a oprocentowaniem (niższym) faktycznie zapłaconym przez beneficjentów dzięki pomocy publicznej. Ustawa nr 252/91 zezwala natomiast na wypłatę środków publicznych na realizację różnego typu projektów w sektorze hodowli zwierząt, sprzyjając w ten sposób odbiorcom tych środków względem innych przedsiębiorstw rolniczych, które mają realizować podobne projekty w oparciu o wyłącznie własne zasoby finansowe. Z definicji te dwa środki zdawały się wchodzić w zakres stosowania art. 87 ust. 1 Traktatu WE.

- (35) W chwili wszczęcia postępowania Komisja nie była w stanie ustanowić zgodności tych środków pomocy z prawem. Pomimo wielokrotnie składanych zapytań w tej sprawie⁽¹⁰⁾ władze włoskie w rzeczywistości nie wyjaśniły Komisji, czy te akty prawne zostały zgłoszone w myśl art. 88 ust. 3 Traktatu WE, a więc czy środki przez nie ustanowione stanowiły część istniejących programów pomocy, ocenionych przez Komisję w świetle art. 87, 88 i 89 Traktatu WE, czy też nigdy nie były Komisji zgłoszone.
- (36) Z merytorycznego punktu widzenia zgodność z zasadami wspólnego rynku niektórych aspektów programów pomocy ustanowionych w przedmiotowych aktach prawnych budziła wątpliwości Komisji. Na podstawie dostępnych w owym czasie informacji, uzyskanych z analizy tekstów przekazanych Komisji, niektóre ze środków pomocy, o których mowa w art. 15 ust. 16 ustawy nr 67/88 i w ustawie nr 252/91, mogły rzeczywiście stanowić pomoc na prowadzenie działalności. Wobec braku bardziej precyzyjnych informacji, które byłyby w stanie obalić to wstępne założenie, Komisja mogła tylko przyjąć stanowisko negatywne wobec tych środków pomocy.
- (37) Jeśli chodzi o art. 4 ustawy nr 290/99, Komisja w swojej decyzji wszczęcia postępowania, o którym mowa w art. 88 ust. 2 Traktatu, wezwała Włochy do dostarczenia wszelkich dostępnych informacji na temat warunków początkowych (oprocentowania, ewentualnych zabezpieczeń itd.), na jakich udzielano pożyczki, dla których art. 4 ustawy nr 290/99 przewidywał prolongatę, oraz całkowitej kwoty udzielonych pożyczek, a także by podano, czy przedmiotowe środki pomocy wchodziły w zakres już istniejących programów pomocy (a jeśli tak, uściślić których). Zważywszy, że ostateczna decyzja odnośnie do art. 4 ustawy nr 290/99 nie dotyczyła ani nie powodowała skutków dla operacji kredytów na prowadzenie działalności i na poprawę sytuacji przedsiębiorstwa, których termin upływał dnia 31 marca 1998 r., dla których art. 4 ustawy nr 290/99 przewidywał prolongatę, pożyczki te musiały być jeszcze przeanalizowane celem sprawdzenia, czy przedmiotowe pożyczki zostały przyznane według warunków rynkowych (w takim przypadku byłoby konieczne określenie tych warunków) czy też wchodziły w zakres już istniejących programów pomocy zatwierdzonych przez Komisję (w takim przypadku byłoby konieczne wskazanie tych programów).

⁽⁹⁾ Dla celów oceny przez Komisję – oprocentowanie orientacyjne przyjęte przez Komisję dla Włoch w momencie przyznawania kredytu.

⁽¹⁰⁾ Patrz: pismo Komisji z dnia 28 stycznia 1999 r.

IV. INFORMACJE PRZEKAZANE PRZEZ WŁOCHY W ZWIĄZKU ZE WSZCZĘCIEM POSTĘPOWANIA

- (38) W związku ze wszczęciem postępowania oraz w odpowiedzi na konkretne zapytania Komisji władze włoskie przedstawiły szczegółowe informacje w piśmie z dnia 18 maja 2000 r., w piśmie z dnia 13 października 2000 r., w piśmie z dnia 5 lipca 2001 r., w piśmie z dnia 27 lutego 2003 r. i w piśmie z dnia 29 października 2004 r., zarejestrowanym w dniu 3 listopada 2004 r. Informacje podane w tych pismach należy odczytywać jako całość, ponieważ władze włoskie – przeprowadziwszy pogłębione dochodzenie – zweryfikowały niektóre początkowo dostarczone dane, w szczególności jeśli chodzi o zbiorcze dane finansowe. W związku z tym przekazane informacje streszczono w części III.3, podając odniesienie do odpowiedniego pisma.

V. UWAGI ZAINTERESOWANYCH STRON

- (39) Komisja otrzymała tylko jedno pismo od zainteresowanych stron. Pismo to, z dnia 30 czerwca 2000 r., przesłało konsorcjum CONAZO, będące liderem grupy przedsiębiorstw, która była beneficjentem środków przyznanych przez władze włoskie na mocy ustawy nr 252/91 i nr 67/88, które są przedmiotem postępowania Komisji.
- (40) W swoim piśmie CONAZO wyraziło przede wszystkim zdziwienie faktem, że wszczynając postępowanie, Komisja oświadczyła wyraźnie, że nie została poinformowana o istnieniu ustawy nr 252/91 i ustawy nr 67/88, a więc i o fakcie, że władze włoskie przyznały środki pomocy na podstawie ww. ustaw.
- (41) Według tego konsorcjum Komisja nie mogła nie wiedzieć o drastycznym programie reorganizacji sektora hodowli zwierząt i ubojni, uruchomionym przez władze włoskie w roku 1986 r. W tym samym piśmie CONAZO odwołuje się do zakrojonego na szeroką skalę programu restrukturyzacji dwóch ww. sektorów, opracowanego przez Międzyministerialny Komitet Włoski ds. Programowania Gospodarki (CIPE) w 1991 r. Konsorcjum przypomina ponadto, że drastyczne inicjatywy, podjęte w sektorze ubojni, doprowadziły do znacznego spadku liczby ubojni, która zmniejszyła się z ponad 8 500 jednostek w latach osiemdziesiątych do 3 000 obecnie.

VI. OCENA

- (42) W myśl art. 87 ust. 1 Traktatu wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- (43) Artykuł 87 i 88 Traktatu mają zastosowanie do produkcji i do wymiany handlowej, dla których władze włoskie postanowiły przyznać środki pomocy. W rzeczywistości art. 40 rozporządzenia Rady (WE) nr 1254/1999 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku wołowiny i cielęciny⁽¹¹⁾ stanowi, że z zastrzeżeniem innych przepisów niniejszego rozporządzenia art. 87, 88 i 89 Traktatu mają zastosowanie do produkcji i handlu

⁽¹¹⁾ Dz.U. L 160 z 26.6.1999, str. 21.

produktami wymienionymi w art. 1 z rynku mięsa wołowego i cielęcego. Analogiczny przepis znajduje się w art. 21 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2759/75 z dnia 29 października 1975 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku wieprzowiny⁽¹²⁾ i art. 23 rozporządzenia Rady (WE) nr 2529/2001 z dnia 19 grudnia 2001 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku mięsa baraniego i koziego⁽¹³⁾.

VI.1. Istnienie pomocy

Środki pomocy przyznane zgodnie z art. 15 ust. 16 ustawy nr 67/88 i ustawy nr 252/91

- (44) Artykuł 5 ustawy nr 290/99 ustanawia przypadki, w których korzyści kredytowe związane z pożyczkami zaciągniętymi w myśl niektórych aktów prawnych w dalszym ciągu przysługują również wówczas, gdy początkowo ustalone warunki nie są spełnione. Zezwolenie pewnym przedsiębiorstwom na korzystanie w dalszym ciągu ze specjalnych środków pomocy również w przypadkach, w których nie byłyby one w stanie spełnić wszystkich początkowo ustalonych warunków, umożliwiających skorzystanie z tego środka pomocy, wydawało się sprzyjaniem tym przedsiębiorstwom w porównaniu z innymi przedsiębiorstwami, które, będąc w tej samej sytuacji, wykazały, że są w stanie wypełnić wszystkie początkowo przyjęte na siebie zobowiązania.
- (45) Ponadto artykuł ten nie może być oceniony w wyabstrahowaniu od aktów prawnych, które stanowią podstawę prawną przyznawania pewnych specjalnych korzyści (korzyści kredytowe i dofinansowania) i do których artykuł ten się odwołuje, tj. art. 15 ust. 16 ustawy nr 67/88 i ustawy nr 252/91. Jak już opisano w motywach 37–39 powyżej, obydwa te akty prawne ustanawiają wyraźne pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE. Dokładniej – art. 15 ust. 16 ustawy nr 67/88 przewiduje przyznanie pożyczek na preferencyjnych warunkach spółdzielniom rolniczym i konsorcjom, którym może być przyznana dopłata do odsetek w maksymalnej wysokości do 10 %. Oznacza to, że państwo zwalnia przedsiębiorstwa rolnicze, będące beneficjentami pomocy, ze zobowiązań w postaci zapłaty odsetek w pełnej wysokości według stawek obowiązujących na rynku w momencie przyznawania pożyczki, które z drugiej strony muszą być płacone przez jakiegokolwiek przedsiębiorstwo rolnicze, które nie jest beneficjentem tej pomocy. Przedmiotowa ulga jest w tym przypadku równa różnicy między rynkowym oprocentowaniem, obowiązującym w momencie przyznawania pożyczki, a oprocentowaniem faktycznie zapłaconym przez beneficjentów dzięki pomocy publicznej.
- (46) Ustawa nr 252/91 zezwala na wypłatę środków publicznych na realizację różnego typu projektów w sektorze hodowli zwierząt, sprzyjając w ten sposób odbiorcom tych środków względem innych przedsiębiorstw rolniczych, które mają realizować podobne projekty w oparciu wyłącznie o własne zasoby finansowe. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości poprawa sytuacji przedsiębiorstwa w kwestii konkurencyjności w następstwie udzielenia pomocy finansowej państwa prowadzi do możliwości zakłócenia konkurencji w porównaniu z innymi przedsiębiorstwami konkurencyjnymi, które nie otrzymują takiej

pomocy. Ponadto wielkość wspólnotowej wymiany handlowej w sektorze hodowli zwierząt jest znaczna⁽¹⁴⁾ i dlatego środek może zakłócić konkurencję oraz wpłynąć na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

- (47) Wobec powyższego Komisja stwierdza, że przedmiotowy środek wchodzi w zakres zakazu w myśl art. 87 ust. 1 Traktatu WE.

VI.1.a) Zgodność pomocy

- (48) Zakaz wyrażony w art. 87 ust. 1 może zostać uchylony w przypadkach wymienionych w art. 87 ust. 2 i 3.
- (49) Odstępstwa przewidziane w art. 87 ust. 2 w sposób oczywisty nie mają zastosowania ze względu na charakter przedmiotowej pomocy i jej cele. Dlatego też Włochy nie podtrzymały stwierdzenia o możliwości zastosowania art. 87 ust. 2.
- (50) Artykuł 87 ust. 3 określa okoliczności, w których pomoc państwa może być uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem. Zgodność ze wspólnym rynkiem musi być oceniona z punktu widzenia Wspólnoty, a nie pojedynczego państwa członkowskiego.
- (51) Artykuł 87 ust. 3 lit. a) w sposób oczywisty nie ma zastosowania, ponieważ pomoc nie jest przeznaczona na sprzyjanie rozwojowi gospodarcemu regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski, lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia.
- (52) Jeśli chodzi o art. 87 ust. 3 lit. b), przedmiotowa pomoc nie jest przeznaczona na wspieranie realizacji ważnego projektu we wspólnym europejskim interesie czy też na zapobieżenie ważnemu zakłóceniu gospodarki we Włoszech.
- (53) Pomoc nie jest przeznaczona na wspieranie celów, o których mowa w art. 87 ust. 3 lit. d), ani nie jest z nimi zgodna.
- (54) W myśl art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu pomoc przeznaczona na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych może zostać uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem. Zgłoszony program pomocy winien więc być oceniony w świetle tego artykułu i specjalnych przepisów, mających zastosowanie do przedmiotowego przypadku.
- (55) Wszystkie zintegrowane projekty, które skorzystały ze środków pomocy przewidzianych w ustawie nr 67/88 i ustawie nr 252/91, zostały zatwierdzone przed dniem 31 grudnia 1992 r.⁽¹⁵⁾ Odpowiadające im zobowiązania finansowe zostały zatwierdzone przed tą samą datą. Przedmiotowe pomoce nigdy nie zostały zgłoszone Komisji i dlatego stanowią pomoc przyznaną bezprawnie w rozumieniu art. 1 lit. f) rozporządzenia (WE) nr 659/1999. Zgodnie z pkt 23.3 Wytocznych Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym⁽¹⁶⁾ pomoce przyznane bezprawnie w rozumieniu art. 1 lit. f) rozporządzenia

⁽¹⁴⁾ W 2000 r. we Włoszech dokonano uboju bydła w ilości 1 154 000 ton. W tym samym okresie ilość zwierząt poddanych ubojowi w UE wyniosła 7 401 000 ton.

⁽¹⁵⁾ Patrz: pismo władz włoskich z dnia 18 maja 2000 r.

⁽¹⁶⁾ Dz.U. C 232 z 12.8.2000, str. 17.

⁽¹²⁾ Dz.U. L 282 z 1.11.1975, str. 1.

⁽¹³⁾ Dz.U. L 341 z 22.12.2001, str. 3.

(WE) nr 659/1999 winny być oceniane według zasad i wytycznych obowiązujących w dniu ich przyznawania.

- (56) Według władz włoskich wszystkie przyznane środki pomocy były związane z inwestycjami dokonanymi w ramach pięciu zatwierdzonych zintegrowanych projektów⁽¹⁷⁾. Inwestycje dokonano zarówno na poziomie produkcji surowca (hodowla zwierząt), jak i na poziomie przetwarzania i obrotu wyrobami rolnymi.
- (57) Inwestycje uznane jako kwalifikujące się do pomocy dotyczyły przede wszystkim: modernizacji technologicznej, wzmocnienia infrastruktury ubojni, wyeliminowania i wykorzystanie produktów ubocznych, linii przetwórstwa i pakowania mięsa, dostosowania przestrzeni i urządzeń celem poprawy wyrobów, zakupu struktur produkcyjnych oraz urządzeń przetwórczych i służących obrotowi w celu poprawy technologii produkcji, zakupu urządzeń sprzyjających rozwojowi procesów jakościowych. W ocenie globalnych projektów uwzględniano również inwestycje w działania niematerialne, takie jak komercjalizacja i patenty, jednak tego rodzaju inwestycje nigdy nie były finansowane.
- (58) Następujące rodzaje wydatków nie zostały uznane za kwalifikujące się do pomocy:

- działania promocyjne i reklamowe,
- inwestycje niematerialne, jak np. znaki handlowe,
- koszty projektowania i budowy,
- koszty prawne, administracyjne i podatkowe.

VI.1. a) 1. Inwestycje związane z przetwarzaniem produktów rolnych i obrotem nimi

- (59) W momencie zatwierdzania projektów i związanych z nimi zobowiązań Komisja uznawała za zgodne ze wspólnym rynkiem wszystkie inwestycje, w których intensywność pomocy nie przekraczała maksymalnej intensywności normalnie dopuszczanej przez Komisję dla tego sektora, tj. 55 % (75 % w regionach celu 1) w przypadku projektów zgodnych z programami sektorowymi lub ogólnymi kryteriami ustanowionymi w rozporządzeniu (EWG) nr 866/90⁽¹⁸⁾, 35 % (50 % w regionach celu 1) dla wszystkich innych projektów, pod warunkiem że nie zostały wykluczone na mocy kryteriów selekcji ustalonych w załączniku do decyzji Komisji z dnia 7 czerwca 1990 r.

⁽¹⁷⁾ Na 13 opracowanych projektów początkowo zaprezentowanych tylko osiem zostało zatwierdzonych, a tylko pięć zrealizowanych.

⁽¹⁸⁾ Rozporządzenie Rady (EWG) nr 866/90 z dnia 29 marca 1990 r. w sprawie poprawy warunków przetwarzania i obrotu produktami rolnymi (Dz.U. L 91 z 6.4.1990, str. 1).

w sprawie inwestycji, które mogą być finansowane w ramach rozporządzeń (EWG) nr 866/90 i (EWG) nr 867/90, stosowanych z koniecznymi dostosowaniami w ramach zastosowania art. 87 Traktatu.

- (60) Konieczne jest więc sprawdzenie, czy inwestycje, w odniesieniu do których przyznano środki pomocy, rzeczywiście uzyskały je z przestrzeganiem wymagań rozporządzenia (EWG) nr 866/90, a także ograniczeń sektorowych przewidzianych w decyzji Komisji z dnia 7 czerwca 1990 r. Punkt 2.10 załącznika do ww. decyzji, który dotyczy wyraźnie sektora produkcji mięsa i jaj, określa inwestycje priorytetowe, tzn. inwestycje, którym Komisja jest szczególnie przychylna, ponieważ uważa się, że najbardziej ze wszystkich ułatwiają rozwój danego sektora.
- (61) Jeśli chodzi o inwestycje priorytetowe, Komisja jest przychylna realizacji instalacji do krojenia mięsa w ubojniach, w szczególności na obszarach produkcyjnych, gdzie instalacje tego typu nie istnieją. Z drugiej strony, ten sam punkt wyklucza wszelkie inwestycje, które prowadzą do zwiększenia zdolności uboju wieprzowiny, wołowiny, baraniny lub drobiu, chyba że struktura o równoważnej zdolności przestaje być użytkowana przez to lub inne przedsiębiorstwo lub – w przypadku wieprzowiny, wołowiny, baraniny lub drobiu innego niż kury – poziom produkcji w danym regionie odnotuje obniżenie zdolności produkcyjnej.
- (62) Jak wskazały władze włoskie, tylko niektóre inwestycje przez nie dokonane związane były z realizacją instalacji do krojenia mięsa. Ponieważ władze włoskie nie były w stanie uściślić, jaka część inwestycji przeznaczona była na realizację tych instalacji, konieczne jest upewnienie się, czy przedmiotowe inwestycje należą do typu inwestycji wyraźnie wykluczonych przez pkt 2.10, tzn. czy doprowadziły do zwiększenia wydajności ubojni, chyba że struktura o równoważnej wydajności przestała być użytkowana przez to samo lub inne przedsiębiorstwo⁽¹⁹⁾.

⁽¹⁹⁾ W celu wykazania zgodności z ww. wymaganiami władze włoskie początkowo przedstawiły analizę przygotowaną przez ISMEA (*Istituto per studi, ricerche ed informazioni sul mercato agricolo* – Instytut analiz, badań i informacji dotyczących rynku rolnego) z września 2000 r., zawierającą ogólny opis zmian, jakimi charakteryzował się sektor ubojni we Włoszech w latach dziewięćdziesiątych. Analiza doprowadziła do wniosków, że w okresie 1990–1998 zdolność produkcyjna ubojni we Włoszech spadła o 3 %. Według władz włoskich taki spadek świadczył o tym, że inwestycje podjęte na podstawie ustaw stanowiących przedmiot analizy zrealizowano z przestrzeganiem ww. ograniczeń sektorowych. Komisja zarzuciła natomiast, że ograniczenie zdolności produkcyjnej ubojni opisane w analizie ISMEA było wynikiem specyficznej sytuacji w sektorze mięsnym w tamtych latach w całej Europie. W rzeczywistości spadek liczby ubojni oraz ich zdolności produkcyjnej, jaki charakteryzował ten sektor we Włoszech w latach dziewięćdziesiątych (wynikający przede wszystkim z konieczności dostosowania się do nowych norm w dziedzinie higieny) charakteryzował już wcześniej sektor ubojni w innych krajach w latach siedemdziesiątych (na przykład we Francji). Jak podkreślono w tym dokumencie, Włochy rozpoczęły reorganizację tego sektora później, tj. w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych. Spadek o 3 %, o którym mówiły władze włoskie, nie świadczył więc o przestrzeganiu decyzji 90/342/EWG. W związku z tym władze włoskie zostały wezwane do przedstawienia szczegółowych danych, dotyczących zmian w zdolności produkcyjnej ubojni, wynikających z inwestycji realizowanych w ubojniach, które uczestniczyły w projektach zintegrowanych.

(63) W piśmie z dnia 12 lipca 2001 r. władze włoskie podkreśliły, że inwestycje w sektorze uboju, przetwarzania i obrotu produktami rolnymi zostały zrealizowane w ramach siedmiu projektów. Władze włoskie przedstawiły dane, z których wynika, że dla każdej ubojni uczestniczącej

w projekcie późniejsza zdolność produkcyjna jest łącznie niższa niż zdolność wcześniejsza w wymiarze 30 sztuk/h. Wymóg ustanowiony w pkt 2.10 załącznika do decyzji 90/342/EWG jest więc spełniony.

(64) Intensywność pomocy, wyrażona jako ekwiwalent dotacji brutto, według metody opisanej w Wytycznych dotyczących pomocy państwa na cele regionalne⁽²⁰⁾ i obejmująca wszelkie formy pomocy publicznej przyznane w myśl ustaw nr 252/91 i nr 67/88 (ustawa nr 290/1999 nie zmieniała intensywności pomocy, wielkości pomocy ani beneficjentów pomocy, o których mowa w ustawach nr 252/91 i nr 67/88), nie przekraczała poziomu 75 % wielkości pomocy (dla inwestycji zlokalizowanych w regionach celu 1) oraz poziomu 55 % wielkości pomocy dozwolonej w danym momencie dla inwestycji związanych z przetwarzaniem produktów rolnych i obrotem nimi dla obszarów zlokalizowanych poza celem 1. Niezależnie od lokalizacji geograficznej inwestycji dla wszystkich analizowanych inwestycji przestrzegano maksymalnej intensywności pomocy dozwolonej w przepisach wspólnotowych, obowiązujących w tamtym okresie, jak podano w tabeli 1:

Tabela 1

Inwestycje w sektorze przetwarzania i obrotu

		Koszty kwalifikowane (ITL)	Dopłaty łącznie (ITL)	%
CONAZO	Inwestycje w obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania	4 972 623 097	3 729 467 323	75,00 %
	Inwestycje w innych obszarach	48 753 248 149	26 480 183 539	54,31 %
FIORUCCI	Inwestycje	39 831 488 798	14 170 000 000	35,57 %
GUARDAMIGLIO	Inwestycje	15 296 548 104	5 477 000 000	35,81 %
INALCA	Inwestycje	139 597 581 320	42 502 000 000	30,45 %
PRUNOTTO	Inwestycje	4 243 327 136	1 930 000 000	45,48 %
CAMALLEVAMENTI	Inwestycje	4 667 623 201	2 567 192 000	55,00 %
C.L.S.M.	Inwestycje	6 067 000 000	3 260 533 100	53,74 %

(65) Zgodnie z art. 11 rozporządzenia (EWG) nr 866/90 przedmiotowe środki są przeznaczone na racjonalizację i na rozwój systemów pakowania, przechowywania, obróbki i przetwarzania produktów rolnych lub recyklingu produktów ubocznych lub odpadów produkcyjnych, na poprawę wprowadzania na rynek, w tym na poprawę przejrzystości kształtowania cen, na zastosowanie nowych technologii przetwarzania, w tym na rozwój nowych wyrobów i produktów ubocznych lub na otwarcie nowych rynków, a także na nowatorskie inwestycje oraz na poprawę jakości wyrobów.

(66) Wydatki kwalifikowane zgodnie z art. 11 ust. 3 rozporządzenia (EWG) nr 866/90 ograniczają się do:

— zakupu nieruchomości, z wyjątkiem zakupu gruntów,

— zakupu nowych maszyn i oprzyrządowania, w tym programów informatycznych i oprogramowania,

— wydatków ogólnych, w szczególności honorariów architektów, inżynierów, konsultantów, wydatków na analizy wykonalności do wysokości 12 % wydatków, o których mowa powyżej.

(67) Jak zostanie wyjaśnione poniżej (patrz: motywy 80–98), wymagania wyrównania finansowego zostały wyłączone z wydatków kwalifikowanych, które zostały obliczone wyłącznie na podstawie wydatków bezpośrednio związanych z inwestycjami oraz z kosztami kwalifikowanymi do pomocy. Ponadto program CIPE miał wyraźnie na celu zapewnienie spójności i zgodności z przepisami w zakresie wspólnej organizacji rynku.

(68) Uwzględniając powyższe rozważania, przyznane przez władze włoskie środki pomocy, mające na celu dokonanie inwestycji przewidzianych w ramach wyżej opisanych

⁽²⁰⁾ Dz.U. C 74 z 10.3.1998, str. 9, sprostowanie w Dz.U. C 258 z 9.9.2000, str. 5.

zintegrowanych projektów, są zgodne ze wspólnym rynkiem w myśl art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE. Dotyczy to jednak tylko środków pomocy przyznanych w związku z rzeczywistą realizacją inwestycji, z wyłączeniem

ewentualnych środków pomocy przyznanych na wyrównanie finansowe zainteresowanych przedsiębiorstw i środków pomocy przyznanych na pożyczki konsolidacyjne, które będą ocenione w dalszych punktach.

VI.1. a) 2. Inwestycje w przedsiębiorstwach

- (69) Jak już wyjaśniono wcześniej, przedmiotowy program przewidywał również środki pomocy na inwestycje na poziomie produkcji podstawowej, dokonane przez grupy przedsiębiorstw zgodnie z podstawowym założeniem całego projektu.
- (70) Pomoc tego typu została przyznana przedsiębiorstwom CONAZO, GEA i Val di Cesola ⁽²¹⁾. Koszty kwalifikowane oraz całkowita kwota otrzymanej pomocy przedstawione są w tabeli 2:

Tabela 2

Inwestycje w sektorze produkcyjnym

	Całkowita kwota kosztów kwalifikowanych ITL	Całkowita kwota pomocy ITL	%
CONAZO	7 652 930 000	2 678 525 500	35,00 %
GEA	2 368 708 000	558 831 181	23,59 %
Val di Cesola	553 923 850	278 830 197	50,34 %

- (71) W momencie zatwierdzania różnych projektów i wynikającego z tej czynności asygnowania odpowiednich środków pomocy na inwestycje w przedsiębiorstwach były oceniane na podstawie przepisów rozporządzenia Rady (WE) nr 2328/91 w sprawie poprawy efektywności struktur rolnych ⁽²²⁾. Rozporządzenie to, które wprowadziło system częściowego finansowania w celu poprawy efektywności przedsiębiorstw rolnych, zostało zastosowane do gospodarstw indywidualnych. Ustanowiło ono wspólny zakres działań, który zezwalał państwom członkowskim lub zobowiązywał je do wprowadzenia pewnej liczby programów pomocy, które otrzymywały częściowe finansowanie na poziomie wspólnotowym. Jednocześnie rozporządzenie wprowadzało regulację dotyczącą przyznawania określonych rodzajów pomocy krajowych przez państwa członkowskie. Artykuł 35 rozporządzenia (EWG) nr 2328/91 określał warunki, na jakich państwa członkowskie mogły przyznawać pomoc państwa ukierunkowaną na osiągnięcie celów określonych w rozporządzeniu. Dokładniej mówiąc, art. 35 stwierdzał, że rozporządzenie „nie odbiera państwu członkowskiemu uprawnień do ustanawiania – dla sektora, którego rozporządzenie dotyczy, z wyjątkiem sektora, o którym mowa w art. 2, w art. 6–9, w art. 11, w art. 12 ust. 2, 3 i 4 oraz w art. 17 – dodatkowych środków pomocy, których warunki i sposoby przyznawania odbiegają od przewidzianych w rozporządzeniu i których wielkość przekracza maksymalne kwoty w nim przewidziane, pod warunkiem jednak, że pomoce te są

ustanawiane zgodnie z art. 92, 93 i 94 Traktatu”. Artykuł 35 ust. 2 stanowił, że „z wyjątkiem art. 92 ust. 2 Traktatu przepisy art. 92, 93 i 94 Traktatu nie mają zastosowania do działań pomocowych ustanowionych w art. 2, w art. 6–9, w art. 11, w art. 12 ust. 2, 3 i 4 oraz w art. 17”.

- (72) Rodzaje pomocy, do przyznania których państwa członkowskie były uprawnione, były więc jasno określone w przepisach art. 35, który ograniczał zasięg interwencji państw członkowskich w dziedzinie pomocy będącej wyłącznie pomocą państwa. W praktyce państwa członkowskie zobowiązane były zgłaszać Komisji wszelkie decyzje o przyznaniu pomocy na inicjatywy wchodzące w zakres stosowania rozporządzenia, w ramach postępowania przewidzianego przez to rozporządzenie, w odniesieniu do przyznawania dofinansowania wspólnotowego lub w ramach art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do pomocy państwa. Władze włoskie nie zgłosiły Komisji przedmiotowych pomocy w ramach postępowania przewidzianego przez rozporządzenie (EWG) nr 2328/91 celem bądź uzyskania dofinansowania wspólnotowego, bądź przyznania pomocy zgodnie z przepisami art. 12 ust. 2, 3 i 4 tego rozporządzenia. Pomoce te muszą więc być ocenione w świetle art. 87, 88 i 89 Traktatu w granicach i na warunkach przewidzianych w rozporządzeniu.
- (73) Artykuł 12 rozporządzenia (EWG) nr 2328/91 określa rodzaje inwestycji, jakie państwa członkowskie miały prawo finansować wyłącznie z własnych zasobów. Jak określono w art. 35, art. 87, 88 i 89 Traktatu, nie mają zastosowania do ust. 2, 3 i 4 art. 12. Przedmiotowe pomoce mogą być ocenione na podstawie art. 12 ust. 1 i 5 rozporządzenia (EWG) nr 2328/91.

⁽²¹⁾ GEA i Val di Cesola uczestniczyły w projekcie początkowym Centro Carni Sud, którego realizacja nie została zakończona, a więc nie został on zakwalifikowany do finansowania. Natomiast projekty rozpoczęte przez GEA i Val di Cesola zostały zakończone i dofinansowane.

⁽²²⁾ Dz.U. L 218 z 6.8.1991, str. 1.

- (74) Pomoce przewidziane w art. 12 ust. 1 są dodatkowymi środkami pomocy, które na warunkach ściśle określonych mogą być przyznawane przez państwa członkowskie dodatkowo, oprócz programów pomocy współfinansowanych przez Wspólnotę, przyznawanych w myśl rozporządzenia (EWG) nr 2328/91. Takie dodatkowe środki pomocy mogą być przyznawane tylko przedsiębiorstwom, które spełniają wszystkie warunki ustanowione przez rozporządzenie (art. 5–9) do zakwalifikowania do przyznania pomocy wspólnotowych i tylko celem uzupełnienia pomocy współfinansowanych uprzednio zatwierdzonych. Przedmiotowe środki pomocy nie wchodzą w zakres stosowania tego ustępu, ponieważ dotyczy on tylko pomocy przeznaczonych na uzupełnienie pomocy współfinansowanych uprzednio zatwierdzonych.
- (75) Artykuł 12 ust. 5 określał rodzaje pomocy na inwestycje, które nie podlegają zakazom i ograniczeniom przewidzianym w innych przepisach artykułu i które z zasady mogłyby być zatwierdzone:
- środki pomocy na zakup gruntów,
  - kredyty na preferencyjnych warunkach na prowadzenie działalności na okres nie dłuższy niż czas trwania jednego sezonu rolniczego,
  - środki pomocy na zakup stad hodowlanych,
  - zabezpieczenia zaciągniętych pożyczek wraz z odsetkami,
  - środki pomocy na inwestycje związane z ochroną i poprawą oddziaływania na środowisko, pod warunkiem że nie wpływają na zwiększenie produkcji,
  - środki na inwestycje, mające na celu poprawę warunków higienicznych w hodowlach, a także dostosowanie do wymagań przepisów wspólnotowych w dziedzinie dobrostanu zwierząt lub przepisów krajowych, jeśli są bardziej restrykcyjne niż przepisy wspólnotowe, pod warunkiem że inwestycje te nie powodują wzrostu produkcji oraz że są zgodne z postanowieniami art. 87 i 88 (wówczas 92 i 93) Traktatu.
- (76) Władze włoskie oświadczyły w piśmie z dnia 13 października 2000 r., że środki pomocy na inwestycje w produkcji rolną w myśl ustawy nr 252/91 zostały przyznane tylko dla trzech projektów. Celem przedmiotowych inwestycji była restrukturyzacja i poprawa ośrodków reprodukcji, aby zmniejszyć koszty produkcji, poprawić jakość i higienę oraz dobrostan zwierząt. Ogółem inwestycje umożliwiły poprawę wentylacji pomieszczeń, zmniejszenie zagęszczenia zwierząt, poprawę oświetlenia, dostarczania wody itd. Władze włoskie zapewniły, że pomoc została przyznana na uzupełnienie inwestycji, które wykraczały poza zakres wspólnotowych norm w dziedzinie higieny i dobrostanu zwierząt, ustanowionych dyrektywą 91/629/EWG⁽²³⁾ i dyrektywą 91/630/EWG⁽²⁴⁾. W piśmie z dnia 24 listopada 2004 r., zarejestrowanym w dniu 3 grudnia 2004 r., władze włoskie podały listę inwestycji celem wykazania, że były one ukierunkowane na poprawę higieny i dobrostanu zwierząt oraz że wykraczały poza zakres wówczas obowiązujących norm w dziedzinie higieny i dobrostanu zwierząt. Każdy finansowany projekt był przedmiotem kontroli przeprowadzanej przez Komisję Inspekcji Ministerstwa i władz regionalnych, mającej uprawnienia do kontroli, czy cele projektu zostały osiągnięte.
- (77) Maksymalna przewidziana w rozporządzeniu intensywność pomocy (35 % i 75 % w regionach będących w niekorzystnym położeniu), uwzględnwszy wszelkie publiczne zasoby pomocowe, przekazane na przedmiotowe inwestycje, nie została przekroczona.
- (78) Ponadto władze włoskie zapewniły, że łączna liczba zwierząt nie zwiększyła się w skutek realizacji inwestycji oraz że wszystkie inwestycje zostały zrealizowane zgodnie z przepisami art. 6 rozporządzenia (EWG) nr 2328/91.
- (79) Jak zostanie uściślone w rozdziale VI.1.a) 3, wydatki kwalifikowane nie obejmują tak zwanych wymagań wyrównania finansowego ani pożyczek na konsolidację pasywów.
- (80) W świetle powyższego ww. środki pomocy przyznane przez władze włoskie przeznaczone na inwestycje w produkcję rolną są zgodne ze wspólnym rynkiem w myśl art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE.
- VI.1. a) 3. Środki pomocy na wyrównanie finansowe przedsiębiorstw i na konsolidację pasywów
- (81) Jak już przypomniano w poprzednim rozdziale, art. 5 ust. 2 ustawy nr 290/99 stanowi, że korzyści kredytowe związane z pożyczkami zaciągniętymi w myśl art. 15 ust. 16 ustawy nr 67/88 na wspólne działania rozwoju i konsolidacji pasywów w dalszym ciągu przysługują również w przypadku częściowej realizacji zintegrowanego projektu zatwierdzonego w myśl art. 1 ustawy nr 87/90, w brzmieniu takim, jakie otrzymał w zastępującym go art. 1 ustawy nr 252/91, pod warunkiem że realizacja zintegrowanego projektu przez podmiot, będący beneficjentem pożyczki, jest doprowadzona do końca. Artykuł 5 ust. 3 stanowi, że korzyści kredytowe związane z pożyczkami zaciągniętymi tylko na konsolidację pasywów w dalszym ciągu przysługują również w przypadku częściowego

⁽²³⁾ Dyrektywa Rady 91/629/EWG z dnia 19 listopada 1991 r. ustanawiająca minimalne normy ochrony cieląt (Dz.U. L 340 z 11.12.1991, str. 28).

⁽²⁴⁾ Dyrektywa Rady 91/630/EWG z dnia 19 listopada 1991 r. ustanawiająca minimalne normy ochrony świń (Dz.U. L 340 z 11.12.1991, str. 33).

lub całkowitego niewykonania zintegrowanego projektu, pod warunkiem że podmiot, będący beneficjentem pożyczki, przedstawi swój własny projekt inwestycji, której realizacja będzie finansowana z udzielonej pożyczki.

- (82) Korzyści kredytowe, o których mowa w art. 5 ustawy nr 290/99, która stanowi przedmiot początkowej oceny przez Komisję, przewiduje ustawa nr 67/88. Artykuł 15 ust. 16 ww. ustawy, wobec której Komisja postanowiła wsząć postępowanie, stanowi, że spółdzielnie i ich konsorcja mogą zaciągać pożyczki w granicach maksymalnej łącznej kwoty 700 mld ITL na budowę, restrukturyzację i rozbudowę ubojni. Przewiduje on również, że ww. pożyczki mogą być przeznaczone – w granicach do 100 mld ITL w 1988 r. i 50 mld ITL w 1989 r. – również na operacje konsolidacji pasywów istniejących na rzecz podmiotów oraz na ww. struktury i urzędy.
- (83) Zarówno art. 5 ustawy nr 290/99, jak i art. 15 ust. 16 ustawy nr 67/88 dają również możliwość wykorzystania kwot wypłacanych na konsolidację pasywów.
- (84) Ponadto, jak wynika z informacji przekazanych przez władze włoskie w piśmie, stanowiącym ich odpowiedź na wszczęcie postępowania przez Komisję⁽²⁵⁾, w ramach ustawy nr 252/91 państwo uwzględniło również tak zwane „wymagania wyrównania finansowego”. Według władz włoskich realizacja projektu wymagała wysokich nakładów finansowych zarówno, jeśli chodzi o faktyczne wdrożenie „projektu rozwoju”, jak i o wyrównanie wynikającego z niego wkładu finansowego⁽²⁶⁾. Wymagania „wyrównania finansowego” zostały uznane za dodatkowy element względem inwestycji, ponieważ były one ściśle związane z kwotą wygenerowaną przez te inwestycje.
- (85) Z powyższego wynika, że część wypłacanych kwot, przyznanych przez władze włoskie przedsiębiorstwom na dane projekty, była w rzeczywistości przeznaczona na umożliwienie tym przedsiębiorstwom sprostania zobowiązaniom finansowym wynikającym z przedmiotowych inwestycji, ale nie bezpośrednio z nimi związanym.
- (86) Komisja wyraziła wątpliwości co do zgodności ze wspólnym rynkiem pomocy na konsolidację pasywów przewidzianych w ustawie nr 67/88 oraz pomocy na wyrównanie finansowe, przyznanych na mocy ustawy nr 252/91. W piśmie z dnia 18 maja 2000 r., stanowiącym odpowiedź na wszczęcie postępowania, władze włoskie stwierdziły, że obydwa rodzaje pomocy zostały przyznane w związku z inwestycjami zrealizowanymi w ramach przewidzianych projektów zintegrowanych. W rzeczywistości władze włoskie oświadczyły, że ta sama ustawa nr 67/88 powiązała

uznanie konsolidacji pasywów z rzeczywistym zakończeniem projektów inwestycyjnych. Ich zdaniem celem pożyczki na konsolidację było tylko umożliwienie spółdzielniom uzyskania płynności finansowej i w związku z tym pełnił on rolę dopłaty. Takie pożyczki były zawsze operacjami finansowymi powiązаныmi z projektami inwestycyjnymi.

- (87) Pomimo tych stwierdzeń Komisja wyraziła wątpliwość co do ww. pomocy, oświadczając, że – w przeciwieństwie do tego, co twierdziły władze włoskie – z przedstawionego przepisu oraz z treści ustaw wynika, że celem pomocy zdaje się być zniesienie trudności finansowych beneficjentów bez jakiegokolwiek powiązania z rzeczywistym zrealizowaniem inwestycji. W tym samym piśmie, w którym wyrażała swoje zastrzeżenia, Komisja wezwała również władze włoskie do uściślenia, czy przedmiotowe środki pomocy były zgodne z przepisami mającymi zastosowanie w momencie przyznawania pomocy.
- (88) W odpowiedzi na ww. pismo⁽²⁷⁾ władze włoskie oświadczyły, że jeśli chodzi o wyrównanie finansowe, to przewidziane inicjatywy finansowe uwzględniały całkowite zapotrzebowanie finansowe każdego zintegrowanego projektu. To całkowite zapotrzebowanie finansowe polegało na inwestycjach w ścisłym tego słowa znaczeniu i na wyrównaniu finansowym, które nie mogło przekroczyć 50 % całkowitego zapotrzebowania finansowego. Wyrównanie finansowe gwarantowało więc zapłacenie wszelkich zobowiązań finansowych związanych z dokonywanymi inwestycjami.
- (89) W związku z uwagami Komisji odnośnie do tego specyficznego punktu władze włoskie w swoim piśmie z dnia 29 października 2004 r., zarejestrowanym w dniu 3 listopada 2004 r., poczyniły kroki celem wyłączenia wymagań wyrównania finansowego z kosztów kwalifikowanych. Dlatego też wymagania wyrównania finansowego przedsiębiorstw, początkowo zawarte w wydatkach kwalifikowanych związanych z inwestycjami, zostały usunięte. Oznacza to, że za wydatki kwalifikowane, uwzględniane dla wypłacenia środków, uznaje się tylko wydatki bezpośrednio związane z zakończeniem realizacji inwestycji, które uzyskały finansowanie na powyższych warunkach. W praktyce wyrównanie finansowe nigdy nie oznaczało przekazania przez państwo dodatkowych środków finansowych dla przedsiębiorstw, które uruchomiły realizację zintegrowanych projektów, ale zostało początkowo dołączone do kosztów kwalifikowanych.

⁽²⁵⁾ Pismo władz włoskich z dnia 18 maja 2000 r.

⁽²⁶⁾ Patrz: str. 5 ww. pisma.

⁽²⁷⁾ Pismo władz włoskich z dnia 13 października 2000 r.

- (90) Według nowych obliczeń (wyłączających wymaganie wyrównania finansowego z kosztów kwalifikowanych) intensywność pomocy dla dwóch spółdzielni, które z nich skorzystały (CONAZO i Consorzio latterie sociali mantovane – *Konsorcjum Mleczarni Społecznych z regionu Mantui*), ograniczona jest do 35 % dla produkcji rolnej, niższa niż 55 % dla sektora przetwarzania i obrotu w obszarach o normalnych warunkach i nie przekracza 75 % w obszarach będących o niekorzystnych warunkach gospodarowania, jak podano w poniższej tabeli:

Tabela 3

Wyrównanie finansowe

	Koszty kwalifikowane ITL	Udział środków publicznych (Ustawa nr 252/91)	%
CONAZO			
Produkcja	7 652 930 000	2 678 525 500	35,00
Przetwarzanie na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania	4 972 623 097	3 729 467 323	75,00
Przetwarzanie	48 753 248 149	20 700 797 658	42,46
ŁĄCZNIE CONAZO	61 378 801 246	27 108 790 481	44,16
Consorzio Latterie Sociali Mantovane			
Przetwarzanie w obszarach niebędących obszarami o niekorzystnych warunkach gospodarowania	6 067 000 000	3 260 533 100	53,74

- (91) Jeśli chodzi o *konsolidację pasywów*, władze włoskie uściśliły, że tak zwane dofinansowanie na konsolidację pasywów było przeznaczone na finansowanie zarówno tzw. „pożyczek na rozwój”, tj. pożyczek związanych z dokończeniem realizacji zintegrowanych projektów, dla których środki udostępnione ustawą nr 252/91 okazały się niewystarczające, jak i „pożyczek na konsolidację”, przeznaczonych na finansowanie poprzednich inwestycji.

- (92) „Pożyczki na rozwój” są przyznawane w ramach zintegrowanych projektów finansowanych na mocy ustawy nr 252/91 i na tych samych warunkach. Takie pożyczki zostały przyznane dla CONAZO, GEA i Val di Cesola. Ekwiwalent dotacji brutto tych pożyczek został zawarty w całkowitej intensywności pomocy, natomiast maksymalny ekwiwalent dotacji wynika z kumulacji pomocy w formie dopłat w myśl ustawy nr 252/91 i w formie pożyczek na rozwój w myśl ustawy nr 67/88. Łączna intensywność w przypadku obu pomocy była zgodna z intensywnością dozwoloną wówczas przez Komisję (jak podano w tabeli 2 powyżej).

- (93) „Pożyczki na konsolidację”, które dotyczą tylko CONAZO, są natomiast związane z inwestycjami dokonanymi wcześniej i mają na celu obniżenie kosztu pożyczek finansowych zaciągniętych w związku z wcześniejszymi inwestycjami. Pożyczki te przyznawane są na warunkach ustanowionych w piśmie Komisji z dnia 7 marca 1989⁽²⁸⁾, tj.:

- pomoce (na przykład przejęcie zobowiązań do zapłaty odsetek) muszą być przeznaczone na zmniejszenie ciężaru zobowiązań finansowych z tytułu pożyczek istniejących wcześniej, zaciągniętych na finansowanie inwestycji,
- ekwiwalent dotacji skumulowany z ewentualnych wcześniejszych środków pomocy, przyznanych po

zaciągnięciu kredytów, oraz nowej pomocy nie może przekroczyć stawek ogólnie dozwolonych przez Komisję dla inwestycji w dziedzinie produkcji rolnej: 35 % lub 75 % w obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania, w myśl dyrektywy 75/268/EWG; dla inwestycji w dziedzinie przetwarzania lub obrotu: 55 % (75 % w obszarach celu 1),

- nowe pomoce winny być przyznawane w związku z dostosowaniem stawek do nowych pożyczek, zaciągniętych z powodu zmian kosztu pieniądza – kwota pomocy winna być niższa lub równa zmianie stawek nowych pożyczek – lub przyznanych przedsiębiorstwom, które dysponują gwarancjami rentowności, w szczególności w tych przypadkach, w których zobowiązania finansowe wynikające z wcześniej istniejących pożyczek powodują zagrożenie dla przetrwania przedsiębiorstwa rolnego, a nawet ryzyko jego upadłości.

- (94) W analizowanym przypadku, pismem z dnia 12 lipca 2001 r. i pismem z dnia 29 października 2004 r., zarejestrowanym w dniu 3 listopada 2004 r., władze włoskie uściśliły, że pożyczki na konsolidację pasywów zostały przyznane tylko jednemu przedsiębiorstwu – CONAZO, które nie miało trudności finansowych. Pomoc przyznana na konsolidację pasywów miała na celu umożliwienie spółdzielni spłaty długów, jakie zaciągnęła ona na realizację wcześniejszych inwestycji, aby mogła dokonać nowych inwestycji na modernizację sektora hodowli zwierząt. Pożyczki na konsolidację zostały przyznane, aby sfinansować projekty rozpoczęte w latach 1986–1993 i dotyczące budowy ubojni (budynków i instalacji), zakupu oprzyrządowania oraz utworzenia ośrodka reprodukcji, na łączną kwotę

⁽²⁸⁾ SEC(89) 343/2 z 7.3.1989.

12 396 406 733 ITL (około 6 mln EUR). Ekwiwalent dotacji brutto tej pomocy względem łącznej kwoty kosztów kwalifikowanych wynosi około 9 % (1 198 351 597 ITL), a więc nie przekracza dopuszczanej przez Komisję intensywności pomocy, zgodnie z tym, jak podano powyżej.

(95) Pomoc została przyznana, aby pomóc spółdzielni w pokonaniu trudności wynikających z bardzo wysokich stóp procentowych, od 17,80 % w 1986 r. do 14,75 % w 1993 r. Chociaż sytuacja ekonomiczna przedmiotowej spółdzielni była stabilna, wysokie stopy procentowe wymagane przez banki w znacznym stopniu szkodziły jej sytuacji finansowej. Ponadto spółdzielnia rozpoczęła realizację nowych inwestycji w ramach zintegrowanych projektów w myśl ustawy nr 252/91. Aby móc uczestniczyć w tych projektach, spółdzielnia musiała spełnić warunek *sine qua non*, że część łącznego zapotrzebowania finansowego, niepokrywana ze środków państwowych, miała być zagwarantowana przez beneficjentów na dwa sposoby:

- a) poprzez zwiększenie kapitału dokonane przez udziałowców przedsiębiorstwa lub poprzez dziesięcioletni kredyt oprocentowany według stawek rynkowych na pokrycie udziałów w wysokości co najmniej 20 %;
- b) poprzez gwarancję pokrywającą cały projekt. Gwarancja winna była ponadto zawierać klauzulę o odpowiedzialności solidarnej, na podstawie której każdy uczestnik zintegrowanego projektu był odpowiedzialny wobec innych udziałowców w przypadku zupełnego lub częściowego niezrealizowania projektu.

(96) Według władz włoskich kumulacja nowych zobowiązań finansowych ze starymi (w związku z wysokimi stopami procentowymi na dokończenie wcześniejszych inwestycji) miałyby poważne skutki również dla przedsiębiorstw będących w dobrej kondycji finansowej, jak np. przedsiębiorstwo, którego środek pomocy dotyczy. Ponadto „pożyczki na konsolidację” zawsze wiązały się z planem rozwoju przedsiębiorstwa, który świadczył o jego sytuacji finansowej, inwestycjach zrealizowanych i do zrealizowania, a także przestrzeżenie warunków podanych w pkt 94.

(97) Inwestycje, dla których przyznano pożyczki na konsolidację pasywów, są odmienne i całkowicie niezależne od pożyczek finansowanych w myśl ustawy nr 252/91, a pomoc publiczna na konsolidację pasywów (na wyżej podanych warunkach) nie wpływa na intensywność pomocy dla inwestycji finansowanych na mocy ustawy nr 252/91.

(98) Ponadto władze włoskie podkreśliły, że art. 5 ust. 3 ustawy nr 290/99 (stanowiący, że korzyści kredytowe związane z pożyczkami zaciągniętymi w myśl ustawy nr 67/88 wyłącznie na konsolidację pasywów w dalszym ciągu przysługują również w przypadku częściowego lub całkowitego niewykonania zintegrowanego projektu, pod warunkiem że podmiot, będący beneficjentem pożyczki, przedstawi swój własny projekt inwestycji, której realizacja będzie finansowana z udzielonej pożyczki) nigdy nie został zastosowany. Nigdy nie została udzielona pomoc (w formie

pożyczek na konsolidację pasywów) na inwestycje, które nie zostały zrealizowane w całości.

(99) Na podstawie informacji dostarczonych przez władze włoskie Komisja może wyciągnąć następujące wnioski:

- pożyczki na konsolidację pasywów przyznane w myśl ustawy nr 67/88 są zgodne z przepisami dotyczącymi pomocy państwa, które miały zastosowanie w momencie przyznawania pomocy,
- środki finansowe przyznane na mocy ustawy nr 67/88 w formie pożyczek na rozwój zostały ujęte w dotacji łącznej każdego projektu i zostały ocenione w świetle przepisów dotyczących pomocy państwa, mających zastosowanie do inwestycji w produkcję rolną lub w sektorze przetwarzania i obrotu (patrz: rozdz. VI.1a) 1 i VI.1a) 2),
- wymagania wyrównania finansowego nigdy nie dały sposobności do przekazywania środków publicznych, a ich kwota została odjęta od wydatków kwalifikowanych.

VI.2.d) Odnośnie pożyczek, o których mowa w art. 4 ustawy nr 290/99

(100) Władze włoskie wyraźnie wskazały w swoim piśmie z dnia 27 lutego 2003 r., że środki przewidziane w art. 4 ustawy nr 290/99 nigdy nie zostały zastosowane, ponieważ nie było możliwe wyodrębnienie operacji kredytów, które ustawa miała finansować (tj. operacji kredytu rolniczego, na prowadzenie działalności i na poprawę sytuacji przedsiębiorstwa, których termin upływał 31 marca 1998 r.). Takie operacje kredytowe w praktyce nie zaistniały, dlatego też została przyznana tylko jedna pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu w ramach art. 4 ustawy nr 290/99 i środków z nim związanych.

VI.3. FINAGRA

VI.3.1. Istnienie pomocy

(101) Jak przypomniano powyżej, ustawa nr 252/91 przewiduje między innymi utworzenie spółki finansowej, w której udziały należą do udziałowców prywatnych o kapitale zakładowym wpłaconym w wysokości 70,114 mln ITL. Głównym udziałowcem jest Ministerstwo Polityki Rolnej i Leśnej, które posiada udział w wysokości 92,79 %. Pozostałe 7,21 % należy do 13 różnych instytucji kredytowych.

(102) Zadania instytucjonalne spółki są następujące: pomoc w opracowywaniu gospodarczo-finansowych programów restrukturyzacji i rozwoju, udzielanie poręczeń na operacje kredytowe, operacje zabezpieczenia poprzez działania rynkowe, nabywanie i sprzedaż udziałów w spółkach, spółdzielniach, konsorcjach, instytucjach i stowarzyszeniach oraz udzielanie pożyczek.

(103) Dekretem z mocą ustawy nr 1 z dnia 9 stycznia 1999 r. *Riordino degli enti e delle società di promozione e istituzione della società Sviluppo Italia S.p.A* FINAGRA została wcielona do spółki Sviluppo Italia S.p.A.⁽²⁹⁾

⁽²⁹⁾ Dekret z mocą ustawy nr 1 z dnia 9 stycznia 1999 r. „*Riordino degli enti e delle società di promozione e istituzione della società Sviluppo Italia S.p.A.*”.

- (104) Władze włoskie ponownie oświadczyły, że operacje FINAGRY nigdy nie zawierały elementów pomocy państwa, a FINAGRA zawsze działała według normalnych warunków gospodarki rynkowej w myśl komunikatu Komisji w sprawie stosowania art. 92 i 93 (obecnie art. 87–89) Traktatu WE do przedsiębiorstw publicznych ⁽³⁰⁾.
- (105) Celem wykazania, że FINAGRA zawsze działała według normalnych warunków gospodarki rynkowej, władze włoskie przedstawiły na wniosek Komisji szczegółowy wszystkich dwunastu operacji (w przedsiębiorstwach w myśl art. 5), zatwierdzonych przez spółkę na dzień 31 grudnia 1998 r. ⁽³¹⁾.
- (106) Analiza działań przeprowadzonych przez FINAGRA pokazuje, że spółka ta działała na trzech poziomach:
- nabywanie udziałów,
  - udzielanie pożyczek,
  - udzielanie gwarancji.
- (107) W piśmie z dnia 13 października 2000 r. władze włoskie podkreśliły, że mimo iż statut spółki przewiduje operacje ratowania i restrukturyzacji, FINAGRA nigdy nie przeprowadziła operacji tego typu.
- VI.3.1.a) Nabywanie udziałów
- (108) Stanowisko Komisji w sprawie nabywania udziałów publicznych w spółkach prywatnych jest przedstawione w komunikacie Komisji dotyczącym stosowania art. 92 i 93 Traktatu WE do udziałów publicznych. Zgodnie z tym komunikatem przez „udział publiczny” należy rozumieć bezpośrednie uczestnictwo administracji centralnej, regionalnej lub lokalnej lub bezpośredni udział instytucji finansowych lub innych instytucji krajowych, regionalnych lub przemysłowych, które są finansowane ze środków państwowych zgodnie z art. 87 ust. 1 Traktatu WE lub na które administracja centralna, regionalna lub lokalna wywiera dominujący wpływ.
- (109) Włochy – za pośrednictwem Ministerstwa Polityki Rolnej – posiadają udział w wysokości około 92 % w spółce FINAGRA; dlatego udział ten można określić jako „publiczny” w myśl ww. komunikatu.
- (110) Traktat potwierdza zasadę bezstronności odnośnie do systemu własności prywatnej (*dawniej art. 222*) oraz zasady równości przedsiębiorstw państwowych i prywatnych. Oznacza to, że działanie Komisji nie może ani nakładać kary ani sprzyjać władzom publicznym, które dokonują przeniesień kapitału do spółek. W gestii Komisji nie leży wypowiedanie się odnośnie do dokonywanych przez spółki wyborów metod finansowania – pożyczka lub kapitał własny – niezależnie od tego, czy środki pochodzą ze źródła publicznego czy prywatnego. W tej kwestii Komisja musi ocenić, czy udziały nabyte przez FINAGRA w różnych spółkach działających w sektorze rolnym stanowią w praktyce pomoc państwa w rozumieniu art. 87
- ust. 1 Traktatu WE i czy w związku z tym winny być ocenione na podstawie art. 87, 88 i 89 Traktatu WE czy też – jak twierdzą władze włoskie – działania te nie stanowiły pomocy państwa w rozumieniu ww. komunikatu.
- (111) Komunikat rozróżnia cztery sytuacje, w których władze publiczne mogą mieć możliwość nabycia udziałów w kapitale spółek:
- a) utworzenie spółki;
  - b) częściowe lub całkowite przeniesienie własności z sektora prywatnego do publicznego;
  - c) w przypadku istniejącego przedsiębiorstwa publicznego – wniesienie nowego kapitału lub przekształcenie funduszy utworzonych z dotacji w kapitał;
  - d) w przypadku istniejącego przedsiębiorstwa prywatnego – uczestnictwo w zwiększeniu kapitału akcyjnego.
- (112) Zwykle, częściowe lub całkowite nabycie udziału w kapitale istniejącej spółki, bez wnoszenia nowego kapitału, nie stanowi pomocy państwa dla danej spółki.
- (113) Z informacji przekazanych przez władze włoskie wynika, że działania FINAGRY wobec istniejących przedsiębiorstw z sektora prywatnego przybrały formę zwiększenia kapitału zakładowego danego przedsiębiorstwa i dlatego nie można wykluczyć możliwości, że stanowiły one pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE.
- (114) Wniesienie kapitału do przedsiębiorstwa prywatnego nie może jednak być uznane za oczywistą pomoc państwa, gdy kapitał zostaje udostępniony państwu w okolicznościach, które byłyby możliwe do przyjęcia dla inwestora prywatnego, działającego w normalnych warunkach gospodarki rynkowej. Mamy natomiast do czynienia z pomocą państwa, gdy zasada „prywatnego inwestora” nie jest przestrzegana i gdy wniesienie kapitału następuje w okolicznościach, które nie byłyby możliwe do przyjęcia dla inwestora prywatnego, działającego w normalnych warunkach gospodarki rynkowej ⁽³²⁾. Punkt 3.2 komunikatu wymienia sześć przypadków, w których taka sytuacja może nastąpić.
- (115) W piśmie z dnia 13 października 2000 r. władze włoskie oświadczają, że udziały zawsze były obejmowane tymczasowo na okres nie dłuższy niż pięć lat. Po wstępnej analizie można by więc wywnioskować, że udziały wchodziły w zakres stosowania pkt 3.3 ppkt (iii) komunikatu, w którym stwierdza się, że pomoc państwa ma miejsce, gdy udział ma charakter krótkoterminowy, z okresem obowiązywania i ceną sprzedaży określonymi z góry tak, że zysk dla dostawcy kapitału jest zdecydowanie niższy, niż mógłby on oczekiwać od inwestycji na rynku kapitałowym w podobnym okresie czasu. Informacje przekazane przez władze włoskie dowodzą jednak, że podobieństwo do

⁽³⁰⁾ Biuletyn WE 9-1984.⁽³¹⁾ Na łączną kwotę 33 458 mln ITL.⁽³²⁾ Ibidem, pkt 3.3.

założenia, o którym mowa w pkt 3.3 ppkt (iii), pod kątem istnienia pomocy państwa, ogranicza się do tego aspektu. W praktyce nabycie ograniczone w czasie nigdy nie zostało przewidziane w żadnym dokumencie prawnym i decyzja o jego dokonaniu została podjęta przez zarząd, w którym reprezentowanych było również 13 pozostałych członków. FINAGRA, jak uściślono dalej (patrz: motyw 120), nabyła udziały w spółdzielniach jako *udziałowiec subwencjonujący*, zyskując większe korzyści w porównaniu ze zwykłym inwestorem. Obowiązek, jaki ciążył na każdym udziałowcu subwencjonującym, polegał na utrzymaniu udziałów przez pewien minimalny okres, jednak bez obowiązku sprzedania ich po upływie tego okresu. Jak uściślono dalej, FINAGRA była jednym z wielu udziałowców subwencjonujących (wśród których były również instytucje kredytowe) i podlegała dokładnie takim samym zasadom/obowiązkom jak każdy inny inwestor prywatny. Średni okres uczestnictwa FINAGRY w przypadku innych spółek wynosił od 3 do 3,5 roku, a sprzedaży dokonano według wartości rynkowej. Władze włoskie wielokrotnie powtarzały, że cena sprzedaży udziałów nigdy nie została ustalona z góry, ale została ustalona według wartości rynkowej. Władze włoskie zaprzeczyły istnieniu jakiegokolwiek elementu (dokumentu prawnego, pisemnej umowy lub protokołu lub też wyraźnego porozumienia jakiegokolwiek typu), który mógłby dowodzić ustalenia a priori ceny sprzedaży udziału, która tymczasem została ustalona według wartości rynkowej w momencie sprzedaży (patrz: pismo z dnia 27 lutego 2003 r.).

(116) W rzeczywistości zdaniem władz włoskich dowodzi tego fakt, że we wszystkich – poza jednym – przypadkach FINAGRA uzyskała dodatni przychód ze sprzedaży udziałów. Jedynym wyjątkiem był wymagany przez zarząd komisaryczny zakup udziałów w spółdzielni (ARA), który przyniósł stratę 500 mln ITL (około 250 tys. EUR). Strata poniesiona w operacji zakupu udziałów nie mogła być uznana za dowód, że FINAGRA nie działała jako jakikolwiek inny inwestor prywatny, jeśli decyzja o nabyciu udziałów w spółce była prawidłowa i opierała się na solidnych perspektywach gospodarczych i finansowych oraz zostały zastosowane wszelkie środki, by odzyskać zainwestowany kapitał. W rozpatrywanym przypadku w momencie, w którym została podjęta decyzja o nabyciu, spółdzielnia właśnie rozpoczynała realizację procesu restrukturyzacji i modernizacji, mającego na celu zwiększenie produkcji i racjonalizowanie procesów przemysłowych. Spółdzielnia wykazywała duży potencjał rozwoju, ponieważ była mocno zakorzeniona w kontekście geograficznym, w którym działała. Spółdzielnia odnotowała stały wzrost przychodów w latach 1990–1994 i wykazywała poprawę swojej zdolności finansowej. Spółdzielnia jednak znalazła się w trudnej sytuacji, kiedy musiała sprostać wysokim kosztom modernizacji i obniżki cen mięsa. W roku 1996 została przejęta przez zarząd komisaryczny. Mimo wszystko spółdzielnia, która uczestniczyła między innymi w zintegrowanym projekcie finansowanych na mocy ustawy nr 252/92, doprowadziła do końca realizację przypadającej na nią części projektu. Po zakończeniu okresu działania zarządu komisarycznego państwo odzyskało całą kwotę wyasygnowaną na inwestycje finansowe. Udział FINAGRY został jednak utracony w związku z zarządzeniem komisarycznym przedsiębiorstwa, mimo że zostały wszczęte procedury mające na celu odzyskanie. Władze włoskie uściśliły, w piśmie z dnia 24 listopada 2004 r., że została zajęta gwarancja na łączną kwotę

125 mln ITL, a więc pozostała kwota 375 mln ITL stanowi wiarygodność dla FINAGRY. W chwili obecnej procedura odzyskiwania jest ciągle w toku, a FINAGRA będzie mogła odzyskać (na skutek normalnych procedur odzyskania) co najmniej 40 % przedmiotowej wiarygodności.

(117) W świetle powyższego udział krótkoterminowy FINAGRY nie może być uznany za pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1.

(118) Konieczne jest uwzględnienie również i innych elementów udziału. W szczególności władze włoskie, w piśmie z dnia 12 lipca 2001 r., przedstawiły pogłębioną analizę celem wykazania, że ich działania w formie zakupu udziałów w spółkach zostały przeprowadzone według zasad gospodarki rynkowej, po uważnym oszacowaniu sytuacji finansowej spółki, a w szczególności jej struktury i wielkości jej zadłużenia. Nie dokonywano żadnych inwestycji, gdy sytuacja finansowa spółki była taka, że nie pozwalała przewidzieć normalnego zysku z kapitału zainwestowanego w rozsądnym okresie. Jak już władze włoskie wyraźnie oświadczyły, we wszystkich przedmiotowych przypadkach działania FINAGRY opierały się na pogłębionej analizie sytuacji finansowej spółki (ocena sprawozdań finansowych w chwili dokonywania operacji), która ukierunkowana była na wykazanie możliwości uzyskania normalnego zwrotu z dokonanych inwestycji. Sytuacja finansowa spółki zawsze była dobra. Kryteria zastosowane do oceny wydajności ekonomicznej spółki przed podjęciem decyzji o zakupie były następujące:

- pozycja spółki na rynku (kontekst geograficzny, poziom zróżnicowania, udział sprzedaży w rynku globalnym i lokalnym),
- tendencja spółki do generowania zysków/dochodów i krytyczna analiza elementów powodujących te zyski,
- marża operacyjna brutto, zysk z marży i aktywa netto,
- skuteczność zarządzania finansowego w wykorzystaniu wszystkich zasobów.

Kryteria te zostały szczegółowo określone i zapisane w regulaminie wewnętrznym FINAGRY.

Władze włoskie dostarczyły szczegółów transakcji zakupu udziałów w pięciu spółkach/spółdzielniach, określając sytuację przedmiotowych spółek w świetle każdego z ww. kryteriów (patrz: pismo z dnia 5 lutego 2001 r. i pismo z dnia 26 listopada 2004 r.).

(119) Udział FINAGRY w spółce nie stanowił na ogół więcej niż 30 % kapitału netto spółki stanowiącej przedmiot zakupu i nigdy nie przekroczył 10 % kapitału FINAGRY w chwili podejmowania decyzji o dokonaniu zakupu udziałów, jak podano w poniższej tabeli:

Tabela 4

Udziały posiadane przez FINAGRĘ w łącznym kapitale netto spółek ⁽¹⁾

Spółka			
MCLC	Kapitał netto	FINAGRA	%
1994	28 412 481 648	1 240 200 000	4,36
1995	28 458 138 741	2 479 800 000	8,71
1996	30 546 834 954	2 479 800 000	8,12
1997	32 191 589 226	2 479 800 000	7,70
1998	33 957 143 898	2 479 800 000	7,30
1999	32 090 948 834	1 239 600 000	3,86
2000	34 682 267 274	1 239 600 000	3,57
Unicarni	Kapitał netto	FINAGRA	%
1994	12 669 243 845	2 000 000 000	15,79
1995	13 416 526 526	2 000 000 000	14,91
1996	14 558 518 843	2 060 000 000	14,15
1997	51 844 215 895	1 060 000 000	2,04
1998	51 918 316 470	1 075 000 000	2,07
1999	57 568 500 113	765 899 344	1,33
2000	60 804 913 354	795 580 426	1,31
2001	63 879 483 570	778 153 996	1,22
2002	64 931 137 640	799 164 462	1,23
Ultrocchi	Kapitał netto	FINAGRA	%
1995	46 033 965 272	1 805 200 000	3,92
1996	46 202 537 881	1 805 200 000	3,91
1997	46 376 056 268	1 805 200 000	3,89
Guardamiglio	Kapitał netto	FINAGRA	%
1995	9 807 056 542	0	0,00
1996	17 688 327 264	3 000 000 000	16,96
1997	17 457 904 625	3 000 000 000	17,18
1998	17 703 648 203	3 000 000 000	16,95

⁽¹⁾ Dane na dzień 31 grudnia każdego roku.

- (120) Wszystkie spółki charakteryzowały się normalnymi perspektywami inwestycyjnymi i wystarczającym marginesem samofinansowania. Dla przeprowadzanych operacji FINAGRA ustaliła kryteria odstąpienia od dokonanych inwestycji oraz uzyskała od stron przeciwnych gwarancje zgodne z zasadami określonymi w ww. komunikacie. Jak przewiduje statut FINAGRY, zarząd składa się z pięciu członków, którzy reprezentują również i udziałowców mniejszościowych (banki, instytucje kredytowe i przedsiębiorstwa prywatne). Wszystkie uchwały zarządu były podejmowane większością głosów i całkowicie niezależnie od rządu. Uchwały te nie podlegały ratyfikacji ani kontroli administracji publicznej. Wszystkie działania były oceniane całkowicie niezależnie przez zarząd, który prowadził swoją działalność z pełnym poszanowaniem przepisów prawa mających zastosowanie do jakiegokolwiek banku komercyjnego (dekret z mocą ustawy nr 385/93). Zarząd prowadził działalność finansową i kredytową FINAGRY całkowicie niezależnie od państwa, opierając swoje decyzje na trzech elementach: ryzyku, zwrocie oczekiwanym i zdolności ekonomicznej przedsiębiorstwa. Procedury te są określone w regulaminie wewnętrznym FINAGRY.
- (121) Ponadto gdy udział dotyczył spółdzielni, FINAGRA uczestniczyła jako udziałowiec subwencjonujący. Oznacza to, że – zgodnie z prawem włoskim – zajmowała ona specjalną pozycję względem zwykłych udziałowców spółdzielni, tzn.:
- otrzymywała dochód wyższy niż inni udziałowcy zwykli (średnio o 2 % więcej),
  - mogła mianować członka zarządu oraz członka komisji rewizyjnej,
  - nabywając udziały w spółdzielni jako udziałowiec subwencjonujący, FINAGRA zyskiwała zabezpieczenie dla 50 % zainwestowanego kapitału w formie zastawu. Zabezpieczenia tego nie wymagali inni udziałowcy i było to zabezpieczenie nadzwyczajne, związane z udziałem FINAGRY.
- (122) W ten sposób FINAGRA, nabywając udziały w spółdzielni jako udziałowiec subwencjonujący, działała jak każdy inny udziałowiec prywatny, którymi w większości były banki i instytucje kredytowe, na tych samych warunkach. Władze włoskie dostarczyły na to dowód, przekazując listę wszystkich instytucji kredytowych oraz osób prywatnych/spółek, które posiadały udziały jako udziałowcy subwencjonujący w spółdzielniach, w których udziałowcem była FINAGRA⁽³³⁾ (patrz: tabela 5 w motywie 136). Władze włoskie dostarczyły ponadto dokumentację dotyczącą interwencji jednego z banków w tych spółdzielniach, MCLC, aby wykazać, że FINAGRA działała na tych samych warunkach jak jakikolwiek inny udziałowiec subwencjonujący prywatny, z tą jedną różnicą, że FINAGRA wymagała większych zabezpieczeń przed podjęciem decyzji o finansowaniu spółdzielni jako udziałowiec subwencjonujący. Władze włoskie dostarczyły ponadto uchwały o emisji akcji przeznaczonych dla udziałowców subwencjonujących Unicarni oraz wnioski (i zgody) wielu prywatnych instytucji kredytowych, które chciały zostać udziałowcami subwencjonującymi.
- (123) Dodatkowe zabezpieczenie wymagane przez FINAGRĘ polegało na zastawie na rzecz FINAGRY na 50 % akcji. Przykładowo – w przypadku MCLC zastaw w postaci państwowych papierów wartościowych wynosił 1 240 000 000 ITL (względem łącznej wartości akcji posiadanych przez FINAGRĘ wynoszącej 2 479 800 000 mln ITL), a w przypadku Unicarni wynosił on 674 000 000 ITL (względem łącznej wartości akcji posiadanych przez FINAGRĘ wynoszącej 2 825 900 000 mln ITL). Władze włoskie podkreśliły, że takie dodatkowe zabezpieczenie (które jest znaczne, zważywszy na udziały w przedsiębiorstwie posiadane przez FINAGRĘ), nie było wymagane przez innych udziałowców subwencjonujących prywatnych i jest – zdaniem władz włoskich – dodatkowym dowodem na to, że FINAGRA stosowała te same (a nawet i ostrzejsze) kryteria jak inwestorzy prywatni.
- (124) Jako ostatni element władze włoskie zauważyły, że ostateczny bilans wykonania FINAGRY zawsze odnotowywał dodatni dochód z kapitału.
- (125) Na podstawie powyższych elementów Komisja może wywnioskować, że FINAGRA, kupując udziały, działała jak każdy inny podmiot prywatny w warunkach gospodarki rynkowej. W przedmiotowym zakupie nie było więc elementów pomocy państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu.

VI.3.1.b) Udzielanie pożyczek

- (126) Jak podano w motywie 106 powyżej, działalność FINAGRY obejmowała również udzielanie pożyczek przedsiębiorstwom działającym w sektorze rolnictwa. Z informacji przekazanych przez władze włoskie wynika, że FINAGRA udzieliła pożyczek na łączną kwotę 17 800 mln ITL.
- (127) W piśmie z dnia 13 października 2000 r. władze włoskie oświadczyły, że pożyczki zawsze udzielane były na warunkach rynkowych, z zastosowaniem takiego oprocentowania, które odzwierciedlało ryzyko związane z udzielaną pożyczką i które nigdy nie było niższe niż oprocentowanie obowiązujące na rynku w momencie udzielania pożyczek.
- (128) Pożyczki były udzielane wg oprocentowania niższego o 5 punktów procentowych od oprocentowania papierów wartościowych państwowych (*Rendistato*) dla operacji o okresie trwania powyżej 18 miesięcy. Minimalne oprocentowanie ustalone było jednak na 3 %. Oprocentowanie państwowych papierów wartościowych stanowi na ogół punkt odniesienia dla ustalania rentowności ekonomicznej inwestycji finansowych. Inwestycja uważana jest za rentowną, jeśli jej przewidywana rentowność szacowana jest na poziomie co najmniej równym temu, jaki można uzyskać z tej samej kwoty zainwestowanej w państwowe papiery wartościowe. Obniżenie jednak o 5 punktów względem stawki *Rendistato* jest sygnałem, że udzielając pożyczek, FINAGRA mogła akceptować oprocentowanie niższe niż oprocentowanie rynkowe.

⁽³³⁾ Spółki i podmioty prywatne: CoopFons Spa, Agricola Sabbadina srl, CCFR Scarl. Instytucje kredytowe: Banca Agricola Mantovana, Em. Ro. Popolare Spa, Bipop Carire Spa, Banca popolare Verona – Banca S. Geminiano S. Prospero, Banca di Roma, Finec merchant Spa, Agrisviluppo spa.

- (129) W związku z tym władze włoskie zauważyły, że wybór przedsiębiorstw, którym pożyczki były udzielane, dokonywany był z największą uwagą, aby ograniczyć do minimum ryzyko niewypłacalności. W rzeczywistości, udzielając

pożyczek, FINAGRA postępowała jak jakakolwiek inna instytucja finansowa działająca w warunkach gospodarki rynkowej, analizując możliwość udzielenia pożyczek ww. beneficjentom. Pożyczki były przyznawane na podstawie inwestycji przedstawianych przez beneficjentów, a umowy przewidywały zawsze warunki udzielania i spłaty pożyczek odpowiednie do zobowiązań spółek wnioskujących o udzielenie pożyczki. Umowy przewidywały zawsze spłatę pożyczki w ciągu 48 miesięcy lub natychmiast w razie niedopełnienia warunków lub opóźnienia w spłacie rat. Pożyczki zawsze były udzielane na wsparcie projektów ekonomicznie uzasadnionych i na wsparcie zrzeszania się różnych podmiotów w zarządzaniu projektami opartymi na konkretnych programach przemysłowych o realnych perspektywach rozwoju. Zdolność do spłaty była oceniana przez FINAGRE na podstawie dostępnych dokumentów (sprawozdania finansowe, projekty inwestycyjne, plany trzyletnie) oraz pogłębionych analiz spójnych z badaniami przeprowadzanymi w tym celu przez instytucje kredytowe. Ponadto wszystkie spółki, którym zostały udzielone pożyczki, regularnie spłacały należne kwoty w ustalonych terminach, co zdaniem władz włoskich świadczy o tym, że wybór przedsięwzięcia był oparty na wyłącznie ekonomicznych kryteriach, ukierunkowanych na zminimalizowanie ryzyka niewyłacalności.

(130) Minimalne oprocentowanie pobierane przez FINAGRE wynosiło 3 % do maja 1999 r. i 2 % po tym okresie (do czerwca 2000 r., gdy FINAGRA połączyła się ze Sviluppo Italia). Jest to oczywiście oprocentowanie niższe niż odnośne oprocentowanie ustalone przez Komisję, mające zastosowanie w przedmiotowym okresie.

(131) Można jednak dokonać rozgraniczenia między spółdzielniami a przedsiębiorstwami prywatnymi, którym udzielono pożyczek. Tylko dwie spółdzielnie otrzymały pożyczki od FINAGRY (MCLC i Unicarni) na łączną kwotę 8,3 mld ITL.

(132) W przypadku spółdzielni pożyczki zostały udzielone przez FINAGRE na warunkach ustalonych przez udziałowców subwencjonujących, będących szczególną formą członka spółdzielni wyraźnie ustanowioną ustawą nr 59/92 (patrz: opis powyżej, pkt 120). Decyzja o udzieleniu pożyczek została podjęta przez FINAGRE na podstawie zysku z pożyczek, w zależności od odpowiedniego oprocentowania ustalonego przez spółdzielnię. Decyzje te były zatwierdzane przez zarząd FINAGRY, w którym reprezentowani są wszyscy udziałowcy subwencjonujący oraz inni udziałowcy (wśród nich, jak wyjaśniono wcześniej, różne banki, instytucje kredytowe i inwestorzy prywatni).

(133) Stosowane oprocentowanie stanowiło część zysku spodziewanego z inwestycji kapitału, od których FINAGRA – jako udziałowiec subwencjonujący – uzyskiwała dochód większy w porównaniu z innymi udziałowcami zwykłymi, wchodząc w ten sposób w globalną strategię inwestycji FINAGRY. W praktyce FINAGRA nie tylko mogła kontrolować bezpośrednio zarządzanie przedsiębiorstwami, które otrzymywały pożyczki⁽³⁴⁾ i uzyskiwać wyższe dochody, ale mogła również obniżyć koszty zarządzania, mając jako udziałowców renomowane banki i instytucje kredytowe. Władze włoskie oświadczyły, że inni prywatni udziałowcy subwencjonujący, pożyczając pieniądze

spółdzielniom, których byli udziałowcami, stosowali ten sam wskaźnik oprocentowania, ponieważ było to oprocentowanie ustalone w regulaminie dotyczącym gromadzenia pożyczek udziałowców, zatwierdzonym przez spółdzielnię.

(134) Zdaniem władz włoskich oprocentowanie pożyczek stosowane przez FINAGRA winno więc być oceniane w świetle innych warunków związanych z przyznawaniem pożyczek, tj:

- związek między statusem udziałowca subwencjonującego w spółdzielni a statusem pożyczkodawcy,
- fakt, że oprocentowanie pożyczek było takie samo dla wszystkich udziałowców subwencjonujących,
- bezpośredni udział FINAGRY w zarządzaniu spółdzielniami będącymi beneficjentami pożyczek poprzez członkostwo w ich zarządach,
- zysk z kapitału wyższy o 2 % w stosunku do zysku „zwykłych” udziałowców spółdzielni,
- fakt, że FINAGRA udzielała pożyczek tylko spółdzielniom, które oferowały wystarczające gwarancje spłaty, stosując bardziej restrykcyjne zasady udzielania pożyczek,
- niskie koszty zarządzania FINAGRY, związane z faktem, że udziałowcami były banki, które umożliwiły uzyskanie niższego oprocentowania,
- regulamin wewnętrzny dotyczący gromadzenia kapitału, który przewidywał minimalne oprocentowanie w wysokości 3 % do maja 1999 r., również wówczas, gdy zastosowanie oprocentowania *Rendistato* pomniejszonego o 5 punktów doprowadziłoby do wartości bliskich zeru lub wręcz ujemnych w niektórych przypadkach.

(135) Celem wykazania, że FINAGRA była jednym z udziałowców subwencjonujących spółdzielnię, władze włoskie przekazały treść wniosków (wraz z pozytywnymi odpowiedziami) złożonych przez wiele instytucji kredytowych, aby stać się udziałowcami subwencjonującymi w MCLC i Unicarni na tych samych warunkach co FINAGRA.

(136) Liczba udziałowców subwencjonujących w MCLC i Unicarni przedstawiona jest w poniższej tabeli:

Tabela 5

Udziałowcy subwencjonujący w MCLC i Unicarni

	Udziałowcy subwencjonujący w MCLC i Unicarni
1994	23
1995	35
1996	39

⁽³⁴⁾ FINAGRA jako udziałowiec subwencjonujący spółdzielni mogła mianować jednego członka zarządu oraz jednego członka komisji rewizyjnej.

	Udziałowcy subwencjonujący w MCLC i Unicarni
1997	52
1998	55
1999	58
2000	61
2001	79
2002	93
2003	103

W roku 2004 Unicarni miała 10 udziałowców subwencjonujących na łączną wartość udziałów finansowania

- (138) Udziałowcy subwencjonujący dostarczali znaczną część środków uzyskanych z obydwu spółdzielni. Jak wynika z poniższej tabeli, MCLC i Unicarni w okresie od 1996 r. do 2003 r. otrzymały pożyczki od FINAGRY i od innych inwestorów prywatnych, z których wszyscy byli udziałowcami subwencjonującymi.

Tabela 6

Pożyczki udzielone MCLC i Unicarni od wszystkich udziałowców subwencjonujących w okresie 1996–2003

Rok	Łączna kwota pożyczek otrzymana od udziałowców subwencjonujących (ITL)	Liczba udziałowców subwencjonujących	Wartość pożyczek udzielonych przez FINAGRE (ITL)
1996	6 390 361 001	39	3 500 000 000 ⁽¹⁾
1997	6 727 572 001	48	
1998	10 366 345 007	51	33 000 000 000 ⁽²⁾
1999	10 274 854 007	53	
2000	8 342 949 006	53	
2001	8 520 314 006	54	
2002	6 603 670 715	91	
2003	7 491 842 237	98	

⁽¹⁾ Kwota ta obejmuje pożyczkę czteroletnią o wartości 500 000 000 ITL udzieloną Unicarni oraz pożyczkę czteroletnią o wartości 3 000 000 000 ITL udzieloną MCLC, udzielone w roku 1996. MCLC otrzymał ponadto pożyczki w roku 1994 o wartości 1 500 000 000 ITL (pismo władz włoskich z 5.7.2001).

⁽²⁾ Pożyczka udzielona Unicarni.

- (139) Fakt, że pożyczki te udzielane były na tych samych warunkach jak w przypadku innych inwestorów prywatnych, którzy inwestowali w znacznym stopniu w te same spółdzielnie, w których FINAGRA była udziałowcem subwencjonującym, świadczy o przestrzeganiu zasady równego traktowania.

- (140) Na podstawie powyższych spostrzeżeń Komisja może wyciągnąć wniosek, że przyznając pożyczki spółdzielniom, FINAGRA postępowała tak, jak postąpiłby w tych samych warunkach inwestor prywatny działający na rynku. Preferowanie przez FINAGRE pewnych pożyczkobiorców z sektora rolnego wynika ze specyfiki celów statutowych, tj. interweniowaniu w przedsiębiorstwach rolniczych. W świetle powyższego pożyczki udzielone przez FINAGRE

5 918 000 EUR, zaś MCLC 64 udziałowców subwencjonujących na łączną wartość udziałów finansowania 1 559 286 EUR.

- (137) W procesie udzielania pożyczek wszyscy udziałowcy subwencjonujący byli ograniczeni zasadami dotyczącymi gromadzenia pożyczek, zatwierdzonymi przez zarządy spółdzielni. Zasady te przewidywały oprocentowanie równe oprocentowaniu papierów wartościowych (*Rendistato*) dla operacji o okresie trwania powyżej 18 miesięcy, pomniejszonemu o 5 punktów. Wymagane minimalne oprocentowanie ustalone było jednak na 3 % do maja 1999 r. Udzielając pożyczek spółdzielniom, FINAGRA działała więc jak jakkolwiek inny udziałowiec subwencjonujący (prywatny).

spółdzielniom nie stanowią pomocy państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu.

- (141) W przypadku innych przedsiębiorstw prywatnych nie można wykluczyć, że różnica między oprocentowaniem, według jakiego pożyczki zostały udzielone, a odpowiadającym oprocentowaniem ustalonym przez Komisję, stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu, mimo przestrzegania wszystkich warunków, o których mowa powyżej w motywach 125–129. W rzeczywistości różnica między zyskiem z pożyczek udzielonych przedsiębiorstwom prywatnym a zyskiem z pożyczek przyznanych spółdzielniom, w których FINAGRA była udziałowcem subwencjonującym, jest niezaprzeczalna i została podsumowana w motywach 131–133 powyżej.

W przypadku spółdzielni FINAGRA, nawet gdy stosowała oprocentowanie niższe od odnośnego oprocentowania ustalonego przez Komisję, postępowała tak, jak postąpiłby jakikolwiek inny inwestor prywatny w tej samej sytuacji, spodziewający się wyższego zwrotu z operacji kapitałowych, na jakie pożyczki były udzielane. Sytuacja, jaką

cechuje ten dodatkowy zysk oraz zachowanie FINAGRY na rynku – zachowanie, które przypomina zachowanie jakiegokolwiek innego podmiotu prywatnego w tej samej sytuacji – nie powtarza się w sposób wyraźny w przypadku pożyczek udzielonych innym przedsiębiorstwom prywatnym.

- (142) Władze włoskie oświadczyły, że FINAGRA udzieliła pożyczek tylko dwóm przedsiębiorstwom prywatnym (Guardamiglio i Ultrocchi) i że różnica między oprocentowaniem zastosowanym dla tych pożyczek a oprocentowaniem Komisji, mającym zastosowanie w danym momencie, wynosiła od -3,18 do -5,20 punktów procentowych. Zdaniem władz włoskich tak różnica może być uważana za pomoc na dokończenie realizacji inwestycji związanych ze zintegrowanymi projektami, przewidzianymi ustawą nr 252/91, ale wyraźnie różniącymi się od projektów finansowanych na podstawie tej ustawy. Inwestycje, mimo że przestrzegane były wszystkie kryteria udzielania kredytów w ramach ustawy nr 252/91, nie otrzymały więc żadnego kredytowania w myśl ww. ustawy ani też z żadnych innych środków publicznych. Choć projekty te dotyczyły projektów zintegrowanych, były od nich funkcjonalnie niezależne. Pożyczki wchodziły więc w zakres strategii ukierunkowanej na dokończenie zintegrowanych projektów, ale z wykorzystaniem innych narzędzi kredytowania (nawet jeśli niekumulowanych, jak w tym przypadku). Intensywność pomocy ekwiwalentu dotacji brutto obydwu pożyczek udzielonych na dokończenie inwestycji w sektorze przetwarzania i obrotu wynosi 0,96 % i 4,51 %, jak podano w poniższej tabeli:

Tabela 7

Pożyczki udzielone przez FINAGRĘ przedsiębiorstwom prywatnym

Beneficjent	Koszty kwalifikowane (nieobjęte ustawą nr 252/91) (ITL)	Różnica wynikająca z oprocentowania (ITL)	% pomocy
1	2	3	4 = 3/2
Guardamiglio	9 162 000 000	413 508 030	4,51 %
Ultrocchi	42 940 033 423	415 954 000	0,96 %

- (143) Zważywszy, że wszystkie dotowane inwestycje są zgodne z przepisami mającymi zastosowanie do inwestycji w sektorze przetwarzania i obrotu, wymienionymi w rozdziale VI.1.a) 1 oraz że intensywność pomocy (obliczona jako ekwiwalent dotacji brutto różnicy między oprocentowaniem zastosowanym do tych pożyczek a odnośnym oprocentowaniem Komisji mającym zastosowanie w danym momencie) mieści się w maksymalnej intensywności pomocy, mającej zastosowanie do tego typu inwestycji, Komisja może wywnioskować, że pożyczki udzielone przez FINAGRĘ przedsiębiorstwom prywatnym stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu. Pomoce te są zgodne ze wspólnym rynkiem w myśl art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE.

VI.3.1.c) Udzielanie gwarancji

- (144) W piśmie z dnia 29 października 2004 r., zarejestrowanym w dniu 3 listopada 2004 r., oraz w piśmie z dnia 23 listopada 2004 r. władze włoskie uściśliły, że FINAGRA udzieliła tylko jednej gwarancji dla pożyczki bankowej na rzecz Guardamiglio.

- (145) Gwarancja na rzecz Guardamiglio (poręczenie), o wartości 2 mld ITL, została udzielona dla pożyczki w wysokości 17 mld ITL, którą Guardamiglio spłaciła w całości, nie wykorzystując gwarancji.

- (146) W momencie, w którym została udzielona gwarancja, udzielanie gwarancji państwowych było analizowane w świetle zasad zawartych w piśmie Komisji SG(89)

D/4328 z dnia 5 kwietnia 1989 r., w piśmie Komisji do państw członkowskich SG(89) D/12772 z dnia 12 października 1989 r. oraz w Komunikacie Komisji do państw członkowskich w sprawie stosowania art. 92 i 93 Traktatu WE i art. 5 dyrektywy Komisji 80/723/EWG w sprawie przejrzystości stosunków finansowych między państwami członkowskimi a przedsiębiorstwami publicznymi⁽³⁵⁾. Z tych dokumentów wynika, że Komisja wyrażała zgodę na udzielanie gwarancji tylko wówczas, gdy umowa przewidywała, że ich wykonanie uzależnione było od spełnienia specjalnych warunków, którymi mogło być nawet obowiązkowe ogłoszenie niewypłacalności przedsiębiorstwa będącego beneficjentem lub inna podobna procedura. Ocena elementu pomocy gwarancji wymagała analizy sytuacji finansowej pożyczkobiorcy. Element pomocy stwierdzony w gwarancjach odpowiadał różnicy między oprocentowaniem, jakie pożyczkodawca zapłaciłby na wolnym rynku a oprocentowaniem rzeczywiście uzyskanym dzięki korzyściom, jakie dawała gwarancja, po odjęciu ewentualnej prowizji płaconej za tę gwarancję.

- (147) W analizowanym przypadku – zdaniem władz włoskich – gwarancja nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu z następujących powodów:

- beneficjent nie znajduje się w trudnej sytuacji finansowej,
- pożyczkobiorca otrzymał pożyczkę o wartości 17 mld ITL na rynku finansowym, co świadczy

⁽³⁵⁾ Dz.U. C 307 z 13.11.1993, str. 3.

- o tym, że przedsiębiorstwo jest uważane za wiarygodne, a inwestycja za rentowną,
- gwarancja dotyczyła specjalnej operacji finansowej, o stałej kwocie i w ograniczonym okresie. Gwarancja pokrywa tylko około 11 % całkowitej kwoty pożyczki,
  - na skutek gwarancji udzielonej przez FINAGRE pożyczkodawca nie otrzymał pożyczki na warunkach bardziej korzystnych niż normalne oprocentowanie rynkowe,
  - zajęcie gwarancji uzależnione jest od spełnienia specjalnych warunków odzyskania wierzytelności, czy to poprzez ugodę pozasądową czy też – zgodnie z przepisami włoskiego kodeksu cywilnego – poprzez przymusową egzekucję wierzytelności aktywów dłużnika, któremu udzielono gwarancji,
  - prowizja wymagana przez FINAGRE to kwota w wielkości 0,40 % rocznie i stanowi – zdaniem władz włoskich – cenę rynkową, obowiązującą dla zabezpieczeń dodatkowych⁽³⁶⁾ w tamtym okresie, zważywszy na stabilną sytuację finansową beneficjenta, jego perspektywy ekonomiczne i inwestycje, których realizacja w tamtym okresie się rozpoczęła. Według władz włoskich cena rynkowa zabezpieczenia podstawowego w tamtym okresie wynosiła 0,70 %. W przypadku zabezpieczenia dodatkowego prowizja rynkowa wynosiła od 0,40 % do 0,70 %, zależnie od sytuacji finansowej beneficjenta. W przypadku pożyczki udzielonej przedsiębiorstwu pozytywnie ocenionemu przez wszystkie banki i o dobrych perspektywach ekonomicznych, które realizowało proces głębokiej modernizacji, prowizja roczna wynosząca 0,40 % odzwierciedla – jak oświadczyły władze włoskie – wartość rynkową stosowaną w tamtym okresie do tego rodzaju operacji. Gwarancja związana jest z istniejącą operacją (realizacja inwestycji), częściowo finansowaną ze środków publicznych na mocy ustawy nr 252/91, a więc zgodnie z przepisami o pomocy państwa.

(148) W świetle powyższych informacji Komisja może wywnioskować, że gwarancja udzielona przez FINAGRE nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu.

VII. WNIOSKI

(149) Komisja stwierdza, że Włochy przyznały przedmiotową pomoc bezprawnie, z naruszeniem art. 88 ust. 3 Traktatu. Niemniej z powyższych rozważań wynika, że:

- środki pomocy, przewidziane w art. 15 ust. 16 ustawy nr 67/88, w art. 5 ustawy nr 290/99 i w ustawie nr 252/91 (projekty zintegrowane) są zgodne ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu,

- środki przewidziane w art. 4 ustawy nr 290/99 (tj. operacje kredytu rolniczego, na prowadzenie działalności i na poprawę sytuacji przedsiębiorstwa których termin upływał 31 marca 1998 r.) nigdy nie zostały wprowadzone, więc nie powodują zaistnienia pomocy państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu,
- działania FINAGRY, w myśl ustawy nr 252/91, polegające na nabywaniu udziałów w spółkach, udzielaniu pożyczek spółdzielniom oraz udzielaniu gwarancji, nie stanowią pomocy państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu,
- działania FINAGRY, w myśl ustawy nr 252/91, polegające na udzielaniu pożyczek przedsiębiorstwu prywatnemu stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu. Są one zgodne ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. Środki pomocy, które Włochy przyznały na rzecz sektora hodowli zwierząt, przewidziane w art. 15 ust. 16 ustawy nr 67/88, w art. 5 ustawy nr 290/99 i w ustawie nr 252/91 (projekty zintegrowane) oraz działania FINAGRY w myśl ustawy nr 252/91, polegające na udzielaniu pożyczek przedsiębiorstwu prywatnemu, są zgodne ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu.
2. Środki przewidziane w art. 4 ustawy nr 290/99 na operacje kredytu rolniczego, na prowadzenie działalności i na poprawę sytuacji przedsiębiorstwa, których termin upływał dnia 31 marca 1998 r., nigdy nie zostały wprowadzone, więc nie powodują zaistnienia pomocy państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu.
3. Działania FINAGRY na mocy ustawy nr 252/91, polegające na nabywaniu udziałów w spółkach, udzielaniu pożyczek spółdzielniom oraz udzielaniu gwarancji, nie stanowią pomocy państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Włoskiej.

Sporządzono w Brukseli dnia 5 lipca 2005 r.

W imieniu Komisji

Mariann FISCHER BOEL

Członek Komisji

⁽³⁶⁾ W rzeczywistości gwarancja udzielona przez FINAGRE była zabezpieczeniem dodatkowym, ponieważ pożyczka była już pokryta zabezpieczeniem podstawowym.